

แผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน
นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนสตรีศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๑

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การอ่านประวัติผู้แต่ง

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๓ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

การอ่านวรรณคดีแต่ละเรื่องจำเป็นต้องเรียนรู้ประวัติผู้แต่ง เพื่อให้เข้าใจ
แก่นของเรื่องแล้วนำมาประกอบการวิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวภายในเรื่องว่าผู้แต่งต้องการ
มุ่งเน้นไปในทิศทางใด อีกทั้งยังเป็นการยกย่องชื่นชมและรำลึกคุณงามความดี
ความรู้ความสามารถของผู้แต่งที่ได้สร้างสรรค์มรดกทางภาษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้และ
เกิดความภาคภูมิใจในฝีมือคนไทย

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนเล่าประวัติของสุนทรภู่ได้
๒. นักเรียนบอกผลงานที่ดีเด่นของสุนทรภู่ได้
๓. นักเรียนใช้กฎเกณฑ์คำประพันธ์เป็นแบบอย่างได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย

๘. มีจิตสาธารณะ

๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

สาระการเรียนรู้

๑. ประวัติสุนทรภู่

๒. ผลงานดีเด่นของสุนทรภู่

๓. ลักษณะคำประพันธ์ของสุนทรภู่

การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ ๑. ครูอ่านคำกลอนต่อไปนี้ให้นักเรียนฟัง

ไม่เมเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก

ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

สุดจะหักห้ามจิตคิดโฉน

แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน

ซักถามนักเรียนว่าเคยได้ยินคำกลอนบทนี้หรือไม่ นักเรียนทราบไหมว่ามาจากวรรณคดีเรื่องใด ใครเป็นผู้แต่ง แนวคำตอบก็คือ มาจากวรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทอง แต่งโดย กวีเอกของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น คือสุนทรภู่ แต่เป็นคำกลอนที่พูดกันติดปากในทุกยุคทุกสมัย จากนั้นให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

ขั้นที่ ๒. นักเรียนทุกคนอ่านในใจ ประวัติสุนทรภู่ จากใบความรู้ (ท้ายแผน) จากนั้นร่วมกันสนทนาถึงประวัติและผลงานสุนทรภู่ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนแข่งขันกันตอบ ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำกลอนของสุนทรภู่ที่นักเรียนชอบที่สุด

ขั้นที่ ๓. นักเรียนทุกคนบอกชื่อวรรณคดีที่เป็นผลงานของสุนทรภู่

คนละ ๑ เรื่องโดยไม่ซ้ำกัน

ขั้นที่ ๔. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑ (ท้ายแผน) ชุดตอบคำถาม เสร็จแล้ว นำส่งครูตรวจสอบประเมินผลและประกาศผลการประเมิน พร้อมทั้งแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องเป็นรายๆ

ขั้นที่ ๕. นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ ๒ พระอภัยมณี เสร็จแล้วนำส่งครูตรวจสอบความถูกต้องและประกาศผลโดยที่ยังไม่ต้องเฉลย

สื่อ / แหล่งเรียนรู้ / บุคคล

ลำดับที่	รายการสื่อ	กิจกรรมที่ใช้	แหล่งที่ได้มา
๑	รูปภาพประกอบบทเรียน	เพิ่มเติมความชัดเจนในเนื้อหา	ครูจัดเตรียม
๒	แบบทดสอบก่อนเรียน	นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน	ครูจัดทำ
๓	แบบฝึกหัดชุดที่ ๑	นักเรียนตอบคำถาม	ครูจัดทำ
๔	หนังสือเรียน ชุด วรรณคดี วิจักษ์ ชั้น ม. ๓	นักเรียนดูภาพและฝึกอ่าน	ครูจัดหา
๕	เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบฝึกหัด	ตรวจสอบแบบทดสอบ ตรวจสอบการจับคู่	ครูจัดทำ
๖	แบบประเมินการสังเกต พฤติกรรม และแบบ ประเมินผลงานรายบุคคล	บันทึกการสังเกตพฤติกรรม และบันทึกผลงานรายบุคคล	ครูจัดทำ

วัดผลประเมินผล

กิจกรรมที่ประเมิน	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	วิธีการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
๑. สังเกตพฤติกรรมด้านความพอเพียง	แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินผลงาน	สังเกตรายบุคคล	๑๖ = ดีมาก ๑๓ - ๑๕ = ดี ๑๐ - ๑๔ = พอใช้ ต่ำกว่า ๑๐ = ปรับปรุง
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบก่อนเรียน	ตรวจงานรายบุคคล	๒๖ - ๓๐ = ดีมาก ๑๘ - ๒๕ = ดี ๑๕ - ๑๖ = พอใช้ ต่ำกว่า ๑๕ = ปรับปรุง
๓. นักเรียนร่วมสนทนาและตอบคำถาม	แบบประเมินรายกลุ่ม	สังเกตรายบุคคล	๕ = ดีมาก ๔ = ดี ๓ = พอใช้ ต่ำกว่า ๓ = ปรับปรุง
๔. นักเรียนทำแบบฝึกหัด	แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินผลงาน	ตรวจงานรายบุคคล	๘ - ๑๐ = ดีมาก ๖ - ๗ = ดี ๕ = พอใช้ ต่ำกว่า ๕ = ปรับปรุง
๕. นักเรียนบอกชื่อผลงานของสุนทรภู่	แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินผลงาน	ตรวจงานรายบุคคล	๕ = ดีมาก ๔ = ดี ๓ = พอใช้ ต่ำกว่า ๓ = ปรับปรุง

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการ ประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุป เนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้า ชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้ สาระชัดเจน วาง บุคลิกในการพูดได้ดี มาก	สามารถพูดรายงานได้ ดีพูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่ พูด วางบุคลิกในการ พูดได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ ดีพูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พูด วาง บุคลิกในการพูดไม่ ค่อยดี
การปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้
ความคิด สร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่ สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่ สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของการ ทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้าง งานที่สวยงาม และมี ความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่ สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีต ในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้ไม่หมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

๓ หัว ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านประวัติผู้แต่ง รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความขยัน อดทนในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการ เรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดติ 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องการอ่านประวัติผู้แต่งกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่อง การอ่านประวัติผู้แต่ง		
คุณธรรม - ขยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. วรรณคดีสโมสรยกย่องให้นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี เป็นยอดของงานเขียนประเภทใด
 - ก. กลอนบทละคร
 - ข. กลอนนิทาน
 - ค. กลอนนิราศ
 - ง. กลอนเสภา
๒. ชีวิตของสุนทรภู่ รุ่งเรืองที่สุดในสมัยรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ ๑
 - ข. รัชกาลที่ ๒
 - ค. รัชกาลที่ ๓
 - ง. รัชกาลที่ ๔
๓. กลอนที่สุนทรภู่มีลักษณะโดดเด่นที่สุดในเรื่องใด
 - ก. การแทรกคติธรรม
 - ข. การเล่นเสียง
 - ค. มีสัมผัสในทุกวรรค
 - ง. ขึ้นต้นด้วยวรรครับเสมอ
๔. ทำไมพระอภัยมณีจึงยอมเป็นพระสวามีของนางผีเสื้อสมุทร
 - ก. นางใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ
 - ข. นางใช้เล่ห์กลลวงพระอภัยมณี
 - ค. พระอภัยมณีหมดหนทางไป
 - ง. ไม่อยากเป็นอาหารของนาง
๕. พระอภัยมณีใช้สิ่งใดในการแก้ปัญหาทุกครั้ง
 - ก. ใช้เล่ห์กล
 - ข. ใช้กำลังความสามารถ
 - ค. ใช้รูปรางหน้าตา
 - ง. ใช้วาทศิลป์
๖. สิ่งใดที่สินสมุทรถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากแม่
 - ก. หน้าตาหล่อเหลา
 - ข. มีพลังกำลังมาก
 - ค. ผิวพรรณขาวนวล
 - ง. ตาแดงมีเขี้ยว
๗. บทวิเคราะห์เรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” ข้อใดมีความสำคัญน้อยที่สุด
 - ก. ความรัก
 - ข. การใช้ชีวิตคู่
 - ค. ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก
 - ง. ความเห็นแก่ตัว
๘. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ให้ข้อคิดในเรื่องใด
 - ก. รักแบบจำใจยอมไม่จริง
 - ข. ความผูกพันระหว่างบิดากับบุตร
 - ค. ความผูกพันระหว่างมารดา
 - ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก
๙. ความเชื่อในเรื่องใดที่ยังคงมีอยู่สังคมยุคปัจจุบัน
 - ก. ผีเสื้อสมุทรมีจริง
 - ข. เจือกน้ำมีจริง
 - ค. เกาะแก้วพิสดารมีจริง
 - ง. ความเชื่อในเรื่องทำนายฝัน

๑๐. คำกลอนตอนใดมีความหมายตัดพ้อต่อว่า
- ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ยั่วรัก มิใช่จักลืมนคุณกรุณา
 - แม่นสิ้นบุญบุญนางในปางนี้ ไม่มีที่พึ่งพาจะอาศัย
 - เสียแรงรักหนักหนาสุดสำหรับถนอม สู้ดออมสารพัดไม่ขัดขึ้น
 - ขอลาแก้วแววตาไปธานี อย่าราคะขุนช่องให้หมองมัว
๑๑. ผู้แต่งเรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” คือใคร
- พระยาอุปกิตศิลปสาร
 - พระโหราธิบดี
 - สุนทรภู่
 - พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
๑๒. เรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” แต่งในสมัยใด
- รัชกาลที่ ๑
 - รัชกาลที่ ๒
 - รัชกาลที่ ๓
 - รัชกาลที่ ๕
๑๓. บทวิเคราะห์เรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” ข้อใดมีความสำคัญน้อยที่สุด
- ความรัก
 - การใช้ชีวิตคู่
 - ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก
 - ความเห็นแก่ตัว
๑๔. เนื้อหาของเรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” ผู้แต่งดำเนินการผูกเรื่องอย่างไร
- จินตนาการ
 - นำเอาเรื่องที่ได้ยินมาจากต่างชาติ
 - ได้พบเห็นมา
 - ผูกทุกข้อ
๑๕. นักเรียนคิดว่าทำไมพระอภัยมณี และศรีสุวรรณจึงถูกเนรเทศออกจากบ้านเมือง
- เรียนวิชาไม่เหมาะสม
 - พระอภัยมณีเรียนวิชาปี
 - พระอภัยมณีไปปีจนพราหมณ์เคลิ้มหลับ
 - ข้อ ๑ และ ๒ ถูก
๑๖. กลอนสุภาพหนึ่งบทมีกี่บาท หนึ่งบาทมีกี่คำกลอน
- ๒ บาท ๔ คำกลอน
 - ๒ บาท ๘ คำกลอน
 - ๔ บาท ๔ คำกลอน
 - ๔ บาท ๘ คำกลอน
๑๗. นักเรียนคิดว่า พระอภัยมณี ครองชีวิตคู่กับนางผีเสื้อสมุทร แล้วให้กำเนิดบุตรชื่อว่าอย่างไร

ก. สุตสาคร

ข. ศรีสุวรรณ

ค. สีนสมุทร

ง. ศรสมุทร

๑๘. จากข้อ ๑๗ ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

ก. พระอภัยมณีเลี้ยงดูบุตรเอง

ข. นางผีเสื้อสมุทรเลี้ยงดูบุตรเอง

ค. นางผีเสื้อสมุทรรักสามีมากกว่าลูก

ง. สีนสมุทรรักบิดามากกว่า

๑๙. ใครอาสาเป็นผู้ช่วยให้พระอภัยมณีและสินสมุทรหนี

ก. เจือกสาว

ข. เจือกเต่า

ค. หนีนเอง

ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก

๒๐. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ให้ข้อคิดในเรื่องใด

ก. รักแบบจำใจยอมไม่จริง

ข. ความผูกพันระหว่างบิดากับบุตร

ค. ความผูกพันระหว่างมารดา

ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก

**ประวัติผู้แต่งนิราศภูเขาทอง
สุนทรภู่**

สุนทรภู่เป็นกวีเอกของไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีศิลปะการเรียบเรียงคำขึ้นเป็นบทร้อยกรองที่เปี่ยมล้นด้วยอารมณ์และคุณค่าแห่งวรรณศิลป์ประเภทกลอนสุภาพที่โดดเด่นที่สุดหาคนจับยาก สุนทรภู่มีชีวิตที่ไม่ค่อยราบรื่นนักทั้งด้านชีวิตครอบครัวและหน้าที่การงาน มีชีวิตเหมือนนิยายในยามรุ่งเรืองมีทั้งชื่อเสียงเกียรติยศแต่ในยามตกอับแสนลำบากยากแค้น แต่ไม่ว่าสุนทรภู่จะอยู่ในห้วงเวลาเช่นใดก็ตามแต่สุนทรภู่ก็สามารถสร้างสรรค์บทร้อยกรองที่ทรงคุณค่าเปี่ยมล้นด้วยคุณภาพตามรูปแบบฉันทลักษณ์และแทรกอุทาหรณ์สอนใจจนพูดกันติดปากในยุคทุกสมัย งานเขียนของสุนทรภู่อิงเป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดินควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบสานให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

สุนทรภู่ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๓๒๙ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช บิดาเป็นคนบ้านกล้า อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง มารดาเป็นคนเมืองใดไม่ปรากฏแต่เป็นนางนมของพระองค์เจ้าจงกล พระธิดาในกรมพระราชวังหลัง สุนทรภู่อ่านหนังสือครั้งแรกกับพระที่วัดชีปะขาวหรือวัดศรีสุดาราม ริมคลองบางกอกน้อย ต่อมารดาพาเข้าไปถวายตัวเป็นข้าในกรมพระราชวังหลัง

เมื่อเป็นหนุ่ม สุนทรภู่อได้ชอบผู้หญิงคนหนึ่ง ชื่อนางจัน ความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนสุนทรภู่อได้แต่งเพลงยาวเกี่ยวพาราสีนางจัน ทำให้บิดาของนางไม่พอใจ ให้คนไปจับและนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระราชวังหลัง ทำให้สุนทรภู่อถูกจองจำคุก แต่สุนทรภู่อก็ถูกจองจำอยู่ไม่นานก็ได้รับการปล่อยตัวเพราะกรมพระราชวังหลังประชวรและทิวงคต สุนทรภู่อต้องการบวชเพื่อล้างอัมมชโลจึงไปหาบิดาที่เมืองกาหลง สุนทรภู่อเดินทางไปเมืองกาหลงโดยทางเรือการเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก เมื่อไปถึงแล้วก็ไม่ได้บวชตามที่คิดเพราะสุนทรภู่อได้ล้มป่วยลงแทบเอาชีวิตไม่รอด ในคราวไปเมืองกาหลงครั้งนั้นสุนทรภู่อได้แต่ง

นิราศเมืองกาหลง ซึ่งเป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่อ

เมื่อกลับมาจากเมืองกาหลง สุนทรภู่อได้รับพระเมตตาจากเจ้าครอกทองอยู่ พระอัครชายาของกรมพระราชวังหลัง ทรงช่วยให้สุนทรภู่อได้แต่งงานอยู่กับนางจันสมปรารถนา แต่สุนทรภู่อก็ไม่มีความสุขเพราะสุนทรภู่อกินเหล้าและเจ้าชู้ทำให้นางจันโกรธมีเรื่องทะเลาะเบาะกัน ต่อมาสุนทรภู่อได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กของพระองค์เจ้าปฐมวงศ์และได้ตามเสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทใน พ.ศ.๒๓๕๐ ทำให้ได้เขียนนิราศเรื่องที่ ๒ คือ **นิราศพระบาท**

เมื่อกลับมาจากพระพุทธบาทแล้ว นางจันก็ไม่ยอมคืนดีด้วย ทำให้สุนทรภู่อลุ่มใจเสียใจกินเหล้าหนักขึ้นกว่าเดิม จนพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ทรงเฝ้าเฝ้าระอา สุนทรภู่อน้อยใจจึงเดินทางไป

เมืองเพชรบุรี สุนทรภู่ได้ไปอาศัยอยู่กับหม่อมขุนนาคน ในกรมพระราชวังหลัง และได้แต่ง**นิราศเมืองเพชร**

เมื่อสุนทรภู่อายุได้ ๓๕ ปี ชีวิตของสุนทรภู่เริ่มดีขึ้น ด้วยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงโปรดการกวี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นกวีที่ปรึกษาและทรงตั้งให้เป็นขุนสุนทรโวหารในกรมพระอาลักษณ์ นอกจากนั้นยังพระราชทานเรือนหลวงซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของท่าช้างให้เป็นที่อยู่ ชีวิตสุนทรภู่นี้มีความสุขมากในช่วงนี้เพราะได้อยู่กันพร้อมหน้าคือนางจันและหนูพัดบุตรชาย แต่สุนทรภู่อีกยังคงกินเหล้าเจ้าชู้เหมือนเดิมจนได้ไปติดพันกับผู้หญิงอีกคนหนึ่งคือ นางนิ่ม และได้เสียเป็นสามีภรรยากันนางจันโกรธมากเกิดทะเลาะกันอย่างรุนแรง สุนทรภู่เมาสุราและได้ทำร้ายลูกซึ่งเป็นพี่ชายของนางจันซึ่งได้เข้ามาห้ามปราม ทำให้สุนทรภู่ถูกจองจำอีกครั้งหนึ่ง และในระหว่างถูกจองจำในคุกครั้งนี้สุนทรภู่ได้แต่งกลอนนิยายเรื่อง **พระอภัยมณี** เพื่อขายเลี้ยงตัวในยามตกทุกข์ได้ยาก

ภายหลังพ้นโทษสุนทรภู่ได้เป็นพระอาจารย์ถวายอักษรพระราชโอรสในรัชกาลที่ ๒ แต่เมื่อถึงช่วงสมัยรัชกาลที่ ๓ สุนทรภู่ได้ถูกปลดออกจากราชการเพราะสุนทรภู่ได้มีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่พึงพระราชประสงค์ของพระองค์อยู่เสมอๆตั้งแต่พระองค์ยังมีได้สถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ในช่วงนี้สุนทรภู่ออกบวช เมื่อลาสิกขาแล้วสุนทรภู่ได้เข้าถวายตัวอยู่กับพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ พระราชโอรสในรัชกาลที่ ๓ ได้ปีหนึ่ง ครั้นเจ้านายพระองค์นี้สิ้นพระชนม์สุนทรภู่ขาดที่พึ่งได้รับความลำบากมาก ต้องล่องเรือแต่งหนังสือขายเลี้ยงชีพ ในบั้นปลายชีวิตสุนทรภู่ได้รับการอุปถัมภ์จากกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ และได้รับตำแหน่งเป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ฝ่ายพระราชวังบวร มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร จนกระทั่งถึงแก่กรรมลงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากสุนทรภู่มีชีวิตอยู่ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชสมัยรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สุนทรภู่จึงได้รับสมญานามว่า “ กวีสี่แผ่นดิน ”

สุนทรภู่ถือว่าเป็นกวีโดยแท้ ไม่ว่าทุกข์หรือสุขก็สามารถแต่งกลอนได้ ยามทุกข์สุนทรภู่แต่งขึ้นเพื่อระบายความทุกข์ ในยามสุข สุนทรภู่แต่งกลอนเพื่อยกย่องผู้มีพระคุณหรือเพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่คนทั่วไป คำกลอนที่สุนทรภู่แต่งขึ้นนับว่าเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าและเป็นแบบอย่างที่ดีของบทร้อยกรองเพราะถูกต้องตามรูปแบบฉันทลักษณ์ ใช้คำเรียบเรียงขึ้นได้อย่างสละสลวยทำให้คนในรุ่นหลังได้นำมาพูดกันจนติดปากในทุกด้าน สุนทรภู่จึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สร้างสรรค์งานเขียนไว้เป็นมรดกอันล้ำค่าของชาติสืบต่อไป

สุนทรภู่ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๘ ในรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีสิริอายุรวม ๖๙ ปี

องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ยกย่องสุนทรภู่ว่าเป็นกวีสำคัญคนหนึ่งของโลก ในปี ๒๕๒๙

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เหตุใดสุนทรภู่จึงได้รับสมญานามว่าเป็นกวีสี่แผ่นดิน
๒. นิราศภูเขาทอง ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานใด ให้เป็นยอดแห่งกลอนนิราศ
๓. กลอนนิทานของสุนทรภู่เรื่องใดที่ได้รับการยกย่องให้เป็นยอดของกลอนนิทาน
๔. ในสมัยรัชกาลของพระมหากษัตริย์พระองค์ใดที่สุนทรภู่มิชีวิตรุ่งโรจน์ที่สุด
๕. ลักษณะโดดเด่นของบทประพันธ์ของสุนทรภู่ที่เหนือกว่าท่านอื่นคือเรื่องใด
๖. วรรณคดีเรื่องใดของสุนทรภู่ ที่ตัวละครเกิดจากจินตนาการเชิงวิทยาศาสตร์
๗. สุนทรภู่มิบุคลิกลักษณะอย่างไร
๘. สุนทรภู่ออกเดินทางไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทองอย่างไร
๙. สุนทรภู่ออกเดินทางไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองในช่วงรัชกาลใด
๑๐. เครื่องอัฐฐะ หมายถึงอะไร

กระดาษคำตอบแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

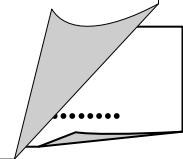
.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๒

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะ

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๓ สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไป
ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

การอ่านออกเสียงเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด
ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ส่งสารไปผู้รับสาร ดังนั้นหากรู้หลักการอ่านและมีทักษะในการอ่าน
ย่อมจะทำให้การสื่อสารเกิดสัมฤทธิ์ผล

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถอ่านเรื่อง นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี
๒. สามารถอ่านเล่าเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่อ่านได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ
๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

สาระการเรียนรู้

- การอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาบทเรียน จากนั้นครูนำใบความรู้เรื่อง การอ่านทำนองเสนาะมาแจกนักเรียนศึกษา แล้วครูอธิบายประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ในหัวข้อต่อไปนี้

- ความหมายของการอ่านทำนองเสนาะ
- วัตถุประสงค์ในการอ่านทำนองเสนาะ
- รสที่ใช้ในการอ่านทำนองเสนาะ
- หลักการอ่านทำนองเสนาะ
- ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านทำนองเสนาะ

๒. เปิดเครื่องบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะเรื่อง “นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ” ให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งสังเกตท่วงทำนองการอ่าน แล้วให้ นักเรียนทำกิจกรรมการอ่านตามลำดับ ดังนี้

- อ่านออกเสียงธรรมดาให้ถูกต้องตามอักขรวิธี พร้อมทั้งแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง
- ให้อ่านทำนองเสนาะพร้อม ๆ กัน ตามครูที่ละบท
- ให้อ่านทำนองเสนาะพร้อม ๆ กัน ทั้งชั้น
- แบ่งกลุ่มให้อ่านทำนองเสนาะต่อกันจนจบเรื่อง
- ให้อ่านทำนองเสนาะเป็นรายบุคคล

๓. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามจากเรื่อง

๔. นักเรียนทำกิจกรรมตามใบงาน

๕. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันสรุปพฤติกรรมความพอเพียงที่นักเรียนได้เรียนรู้ในวันนี้และการนำกลับไปใช้

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. หนังสือภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๓. ใบงาน
๔. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๕. แบบทดสอบ
๖. กระเป๋าค้น

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- การร่วมกิจกรรม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้สาระชัดเจน วางบุคลิกในการพูดได้ดีมาก	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด วางบุคลิกในการพูดได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด วางบุคลิกในการพูดไม่ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่าง	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตาม

	ถูกต้องและเหมาะสม		ขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงานที่สวยงาม และมีความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีตในบางส่วน	ไม่มีความสวยงามและไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไร

๔ ท่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อ ประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านทำนองเสนาะ รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์ อุดมคติในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรม การเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อคติ 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องการอ่านทำนองเสนาะเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องการอ่านทำนองเสนาะ		
คุณธรรม - ขยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๒

คำชี้แจง ข้อ ๑. ให้นักเรียนจับคู่คำและข้อความต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน

๑. อสุรีนิมิต	ก. สิ้นชีวิตมาจากชีพตักษัย
๒. ทารกกรรม	ข. ผลไม้ชนิดหนึ่ง สีขาว หวานเย็น
๓. มะขาง	ค. การแปลงตัวของนางผีเสื้อ
๔. พะเนิน	ง. ค้อนขนาดใหญ่ใช้ทุบเหล็ก
๕. ตักษัย	จ. ปลาฉลามขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง
๖. สลาดัน	ฉ. ชื่อพายุที่เกิดในท้องทะเล
๗. หัวกระดุก	ช. ดิเตียน
๘. เฉโก	ซ. คดโกง เจ้าเล่ห์
๙. ตรีชา	ญ. เป็นคำบริภาษ หมายถึงหัวแข็ง หัวดื้อ
๑๐. พิมพา	ฎ. ทำความเดือดร้อน

ข้อ ๒. ให้อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้

๑. เจียรบาด	=	
๒. ชลาลัย	=	
๓. สดัมภ์	=	
๔. สิงขร	=	
๕. กรมกรอม	=	

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้

เรื่อง “ การอ่านทำนองเสนาะ ”

ความหมายของ “การอ่านทำนองเสนาะ”

การอ่านทำนองเสนาะคือวิธีการอ่านออกเสียงอย่างไพเราะตามลีลาของบทร้อยกรอง ประเภท โคลงฉันท กาพย์ กลอน (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๓๙๘)

บางคนให้ความหมายว่า การอ่านทำนองเสนาะคือ การอ่านตามทำนอง (ทำนอง = ระบบเสียงสูงต่ำ ซึ่งมีจังหวะสั้นยาว) เพื่อให้เกิดความเสนาะ (เสนาะ , น่าฟัง , ไพเราะ , วังเวงใจ)

วัตถุประสงค์ในการอ่านทำนองเสนาะ

การอ่านทำนองเสนาะเป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียงเสียงทำให้เกิดความรู้สึก - ทำให้เห็นความงาม - เห็นความไพเราะ - เห็นภาพพจน์ ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียงจึงจะเข้าถึงรสและความงามของบทร้อยกรอง ที่เรียกว่าอ่านแล้วฟังพริ้ง - ไพเราะ เสนาะสด การอ่านทำนองเสนาะจึงมุ่งให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรอง

ที่มาของการอ่านทำนองเสนาะ

เข้าใจว่า การอ่านทำนองเสนาะมีมานานแล้วแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เท่าที่ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง พุทธศักราช ๑๘๓๕ หลักที่หนึ่ง บรรทัดที่ ๑๘ - ๒๐ ดังความว่า “ ด้วยเสียงพาเสียงพิน เสียงเลื้อน เสียงขับ ใครจักมักเล่นเล่น ใครจักมักหัว - หัว ใครมักจักเลื้อน เลื้อน ” จากข้อความดังกล่าว ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ กล่าวว่า เสียงเลื้อนเสียงขับ คือ การร้องเพลงทำนองเสนาะ

ส่วน ทองสืบ ศุภะมารค ชี้แจงว่า “ เลื้อน ” ตรงกับภาษาไทยถิ่นว่า “ เล่น ” หมายถึง การอ่านหนังสือเอื้อนเป็นทำนอง ซึ่งคล้ายกับที่ประเสริฐ ณ นคร อธิบายว่า เลื้อนเป็นภาษาถิ่น แปลว่า อ่านทำนองเสนาะ โดยอ้างอิง บรรจบ พันธุเมธา กล่าวว่า คำนี้เป็นภาษาถิ่นของไทย ในพม่า คือไทยในรัฐฉานหรือไทยใหญ่นั้นเอง จากความคิดเห็นของผู้รู้ประกอบกับหลักฐาน พ่อขุนหลวงคำแหงดังกล่าว ทำให้เชื่อว่า การอ่านทำนองเสนาะของไทยมีมานานหลายร้อยปีแล้ว โดยเรียกเป็นภาษาถิ่นว่า “ เลื้อน ”

ที่มาของต้นเค้าของการอ่านทำนองเสนาะพอจะสันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีป่อเกิดจากการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนที่มีความเกี่ยวพันกับการร้องเพลงทำนองต่างๆ ตลอดมา ทั้งนี้จากเหตุผลที่ว่า คนไทยมีนิสัยชอบพูดคำคล้องจองให้มีจังหวะด้วยลักษณะสัมผัสเสมอ ประกอบกับคำภาษาไทยที่มีวรรณยุกต์กำกับจึงทำให้คำมีระดับเสียงสูงต่ำเหมือนเสียงดนตรี เมื่อประดิษฐ์ทำนองง่าย ๆ ใส่เข้าไปก็ทำให้สามารถสร้างบทเพลงร้องขึ้นมา

ได้แล้ว ดังนั้นคนไทยจึงมีโอกาสได้ฟังและชื่นชมกับการร้องเพลงทำนองต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตายทีเดียว

ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องศึกษาวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านจนเกิดความชำนาญ

อนึ่งศิลปะการอ่านทำนองเสนาะอยู่ที่ตัวผู้อ่านต้องรู้จัก **วิธีการอ่านทอดเสียง** โดยผ่อนจังหวะให้ช้าลง **การเอื้อนเสียง** โดยการลากเสียงช้า ๆ เพื่อให้เข้าจังหวะและให้หางเสียงให้ไพเราะ **การครั้นเสียง** โดยทำเสียงสะดุดสะเทือนเพื่อความไพเราะเหมาะสมกับบทกวีบางตอน **การหลบเสียง** โดยการหักเหให้พลิกกลับจากเสียงสูงลงมาเป็นต่ำ หรือจากเสียงต่ำขึ้นไปเป็นเสียงสูง เนื่องจากผู้อ่านไม่สามารถที่จะดำเนินตามทำนองต่อไปได้เป็นการหลบหนีจากเสียงที่เกินความสามารถ จึงต้องหักเหทำนองพลิกกลับเข้ามาดำเนินทำนองในเขตเสียงของตน และ **การกระแทกเสียง** โดยการอ่านกระซกเสียงให้ดังผิดปกติในโอกาสที่แสดงความโกรธหรือความไม่พอใจหรือเมื่อต้องการเน้นเสียง

(มนตรี ตราโมท ๒๕๒๗ : ๕๐)

รสที่ใช้ในการอ่านทำนองเสนาะ

๑. รสถ้อย (คำพูด) แต่ละคำมีรสในคำของตนเอง ผู้อ่านจะต้องอ่านให้เกิดรสถ้อย

ตัวอย่าง

สัควาหวานอื่นมีหมื่นแสน	ไม่เหมือนมันพจมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
มันล่อลามหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม	ดังดุดดิมบอระเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ดีไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังลมเหม็นหน้าระอาเอ๋ย

(พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชินวราลงกรณไพศาลโสภณ)

๒. **รสความ (เรื่องราวที่อ่าน)** ข้อความที่อ่านมีเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร เช่น โศกเศร้า สนุกสนาน ตื่นเต้น โกรธ รัก เวลาอ่านต้องอ่านให้มีลีลาไปตามลักษณะของเนื้อเรื่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง : บทโศกตอนที่นางวันทองไปส่งพลายงามให้ไปหาย่าทองประศรีที่สุพรรณบุรี

ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก	ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย	แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลแขน	แม่มก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาน	โอ้เปล่าตาต่างสะอื้นย่นตะลึง

(เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม : สุนทรภู่)

ตัวอย่าง : บทสนุกสนาน ในนิราศพระบาท ขณะมีมวยปล้ำ

ละครหยุดดูตลอดด้วยมวยปล้ำ	ยืนประจำหมายสู้เป็นคู่ขัน
มงคลใส่สวมหัวไม่กลัวกัน	ตั้งประจันจดจับขยับมือ
ตีเข้าปับปัดโปกสองมือปิด	ประจบติดตะผางหม้อขวางหวือ
กระหวัดหวัดหวีพรวาเสียงฮาฮือ	คนดูอ้อเออกันสนั่นอิง

๓. **รสนำอง (ระบบสูงต่ำซึ่งมีจังหวะสั้นยาว)** ในบทร้อยกรองไทยจะประกอบด้วยทำนองต่าง ๆ เช่น ทำนองโคลง ทำนองฉันท์ ทำนองกาพย์ ทำนองกลอน และทำนองร่าย เป็นต้น ผู้อ่านจะต้องอ่านให้ถูก ต้องตามทำนองของร้อยกรองนั้น เช่น โคลงสี่สุภาพ

สัตร์	พวกหนึ่งนี้ชื่อ	พหุบาท	ทาแฮ
มี	อเนกสมญา	ยอกย้อน	
เท้า	เกิดยิ่งจัตวา	ควรรนับ	เขานอ
มาก	จวบหมื่นแสนซ้อน	สุดพันประมาณ	ฯ

๔. **รศคล้องจอง** ในบทร้องกรองต้องมีคำคล้องจองในคำคล้องจองนั้นต้องให้ออกเสียงต่อเนื่องกัน โดยเน้นเสียงสัมผัสนอกเป็นสำคัญ เช่น

ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง	มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา
โอ้บาปกรรมน่านรกรเจียวอกเรา	ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ	พระสรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ถึงสุราพารอดไม่วอดตาม	ไม่ไถ่กรายแก่งเมี่ยงก็เกินไป
ไม่เมาเหล่าแต่เรายังเมารัก	สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
ถึงเมาเหล่าเข้าสายก็หายไป	แต่มาใจนี้ประจำทุกคำคืน

(นิราศภูเขาทอง : สุนทรภู่)

๕ **รสภาพ** เสียงทำให้เกิดภาพ ในแต่ละคำจะแฝงไปด้วยภาพ ในการอ่านให้เห็นภาพต้องใช้เสียง สูง – ต่ำ ดัง – ค่อย แล้วแต่จะให้เกิดภาพอย่างไร เช่น

มดเอ๋ยมดแดง	เล็กเล็กเร็วแรงแข็งขยัน
สุพรรณหงส์ทรงพุ่มห้อย	งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์
อยู่ชยาศลุ่มแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงญา

หลักการอ่านทำนองเสนาะ มีดังนี้

๑. ก่อนอ่านทำนองเสนาะให้แบ่งคำแบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อน โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วย เพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้ เช่น

“ สร้อยคอชนมยุระ ”	ยุ่งงาม ”
	(ชน – มยุระ , ชนม – ยุระ)
“ หวนห้วงม่วงหมอนทอง ”	อีกกร่องรสโอชา ”
	(อีก – กร – ร่อง , อี – กร – กร่อง)
“ ดูเหว่าจับเต่าร้างร้อง ”	เหมือนจากห้องมาหยารัศมี ”
	(เหมือน – มด , เหมือน – มด – อด)

๒. อ่านออกเสียงธรรมดาให้คล่องก่อน

๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง เช่น

เกิดเป็นชายชาติรือย่าชื่อ **ขลาด** บรรยายกาศ **ปลอดโปร่ง** ไล่ส่องมอง
 หยิบน้ำ **ปลาดร่า** สับปะรดให้ทดลอง ไหน **เล่า** น่อง **ครีม** นวดหน้าทาให้ที่
 เนื่อนั้นมี **โปรตีน** กินเข้าไว้ คน **เคราะห์ร้าย** **คลุ้มคลั่ง** เรื่องหนังสือ
 ใช้น้ำ **คลองกรอง** เสียก่อนจึงจะดี เห็นมาลี **คลี** บ้านหน้าบ้านเอย

๔. อ่านให้เอื้อสัมผัส เรียกว่า **คำแปรเสียง** เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ
 เช่น พระสมุทรสุดลึกลั่น คณนา(อ่านว่า พระ – สะ – หมุด – สุด – ลึก – ลั่น คน – นะ –
 นา)

ข้าขอเคารพอภิวัต ในพระบาทบพิตรอดิศร(อ่านว่า ข้า – ขอ – เคา – รบ – อบ – พิ – วาด
 ใน – พระ – บาด – บอ – พิต – อะ – ดิต – สอน) ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ (อ่านว่า
 ขอ – สม – หวัง – ตั้ง – ประ – โหยด – โทด – พิ – ยาน)

๕. ระวัง ๓ ต อย่าให้ **ตกหล่น** **อย่าต่อเติม** และอย่า **ตู่ตัว**

๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภทจะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่าน
 ให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนของคำประพันธ์นั้น ๆ เช่น

มูทิงคณฉันท (๒ - ๒ - ๓)

“ ปะโทน / ปะโทน / ปะโทนโตน บุรุษ / สิริโณ / สะเอวไหว
 อนงค์ / นำเคลื่อน / เขยื้อนไป สะบัด / สไป / วิไลตา ”

๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์นั้น ๆ (รสทำนอง)

๘. ผู้อ่านต้องใส่ใจอารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์นั้น ๆ รสรัก โศก ตื่นเต้น
 ขบขัน โกรธ แล้วใส่น้ำเสียงให้สอดคล้องกับรสหรืออารมณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น

๙. อ่านให้เสียงดัง (พอที่จะได้ยินกันทั่วถึง) ไม่ใช่ตะโกน

๑๐. ถ้าเป็นฉันท ต้องอ่านให้ถูกต้องตามบังคับของครุ - ลหุ ของฉันทนั้น ๆ

ลหุ คือ ที่ผสมด้วยสระเสียงสั้น และไม่มีตัวสะกด เช่น เตะ บุ และ
 เถอะ ผัวะ ยกเว้น ก็ บ่อ นอกจาก นี่ถือเป็นคำครุ (คะ - รุ) ทั้งหมด

ลหุ ให้เครื่องหมาย (ุ) แทนในการเขียน

ครุ ใช้เครื่องหมาย (ู) แทนในการเขียน

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความหมายของคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ลำดับที่	คำ	ความหมาย
๑	ไขหู	
๒	จ๋ามรงค์	
๓	บัลลังก์	
๔	ปราย	
๕	พิชฐาน	
๖	เพลงศาสดรา	
๗	พิชฐาน	
๘	ผนิต	
๙	พะเนิน	
๑๐	มะซาง	
๑๑	ปากเปราะ	
๑๒	แรงรุทร	
๑๓	ยักค่อทำท้อแท้	
๑๔	มนุษย์	
๑๕	ปทุมชาติ	
๑๖	ผ่านเกล้า	
๑๗	พจนารถ	
๑๘	พรรษา	
๑๙	ภูเขาหลวง	
๒๐	ยุคนอร์	

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์					รวมคะแนนด้านคุณลักษณะ ๖	ด้านผลงาน		รวม	ผ่าน / ไม่ผ่าน
		รักและชื่นชมในเอกลักษณ์ไทย	มีความซื่อสัตย์สุจริต	มีวินัยในตนเอง	มีความสนใจใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่างพอเพียง		ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๒	ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๓		
		๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	๑๐	๑๐	๓๐	
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											

ความหมายระดับคุณภาพ ๓ หมายถึง ดี เกณฑ์ระดับคะแนน $25 - 30 = 3$
 ๒ หมายถึง พอใช้ $18 - 24 = 2$
 ๑ หมายถึง ปรับปรุง $0 - 17 = 0$
 เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนน ๒ ขึ้นไป
 ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๓

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหา

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๒ วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

สาระสำคัญ

การฟังเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์ หมายถึง การฟังด้วยความเอาใจใส่พิจารณาไตร่ตรอง แยกแยะสารออกเป็นส่วน ๆ อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้เข้าใจเรื่องในหลายแง่หลายมุมโดยแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันแล้วตี - ชม หรือประเมินค่าสิ่งที่ได้ฟังนั้น เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ฟังแล้วจับประเด็นสำคัญ บอกจุดประสงค์ของเรื่อง จัดลำดับเหตุการณ์ และสรุปเนื้อเรื่องได้
๒. มีมารยาทในการฟัง

สาระการเรียนรู้

- การวิเคราะห์เนื้อหาหาคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ
๙. มีความกตัญญู
๑๐. รู้รักสามัคคี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ (ภาคผนวก)
๒. สนทนากับนักเรียนเรื่อง “ นิทานคำกลอน ” ว่ามีความหมายอย่างไร มีประวัติและความเป็นมาอย่างไร การอ่านนิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อควรอ่านอย่างไรจึงจะเข้าใจลึกซึ้ง
๓. นักเรียนฟังเรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” จากเทปบันทึกเสียง
๔. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มจัดอภิปรายกลุ่มให้เพื่อนๆ ฟัง กลุ่มละประมาณ ๑๐ นาที ในหัวข้อต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ ๑ รักแบบจำใจยอมไม่จริง
 - กลุ่มที่ ๒ นางผีเสื้อผู้หลงรักสามีมากกว่ารักลูก
 - กลุ่มที่ ๓ สีนสมุทรผู้สืบทอดพันธุกรรมจากพ่อแม่
 - กลุ่มที่ ๔ การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาของตัวละคร
๕. ให้ผู้ฟังวิจารณ์ติชมการจัดอภิปรายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม พร้อมช่วยกันซักถามเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเป็นการสรุปบทเรียน
๖. นักเรียนทำกิจกรรมตามใบงาน ครูสังเกตพฤติกรรมด้านความพอเพียงของนักเรียนเพื่อการส่งเสริม
๗. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๔ – ๕ (ท้ายแผน) เสร็จแล้วร่วมกันเฉลยและแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้อง

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้เรื่อง การฟัง
- หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- เครื่องบันทึกเสียง
- แผนภูมิความหมายของคำศัพท์และสำนวนจากเรื่อง
- แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- ใบงาน / แบบทดสอบ

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑. วิธีการ๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

๒. เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้ สาระชัดเจน วาง บุคลิกในการพูดได้ดี มาก	สามารถพูดรายงานได้ ดีพูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่ พูด วางบุคลิกในการ พูดได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ ดีพูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พูด วาง บุคลิกในการพูดไม่ ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่ สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่ สร้างสรรค์

ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงานที่สวยงาม และมีความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีตในบางส่วน	ไม่มีความสวยงามและไม่ประณีต
---------------------------------------	--	--	-----------------------------

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้างปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

๕ ห่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	- เพื่อให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่าเหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาไม่หลงประเด็นในการสอน - ครูจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้องตรงตามเนื้อหาไม่หลงประเด็นในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการเนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ครบถ้วนเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหา รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์ อดทนในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดทน 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้ เรื่องการวิเคราะห์เนื้อหา		
คุณธรรม - ชยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหา / อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

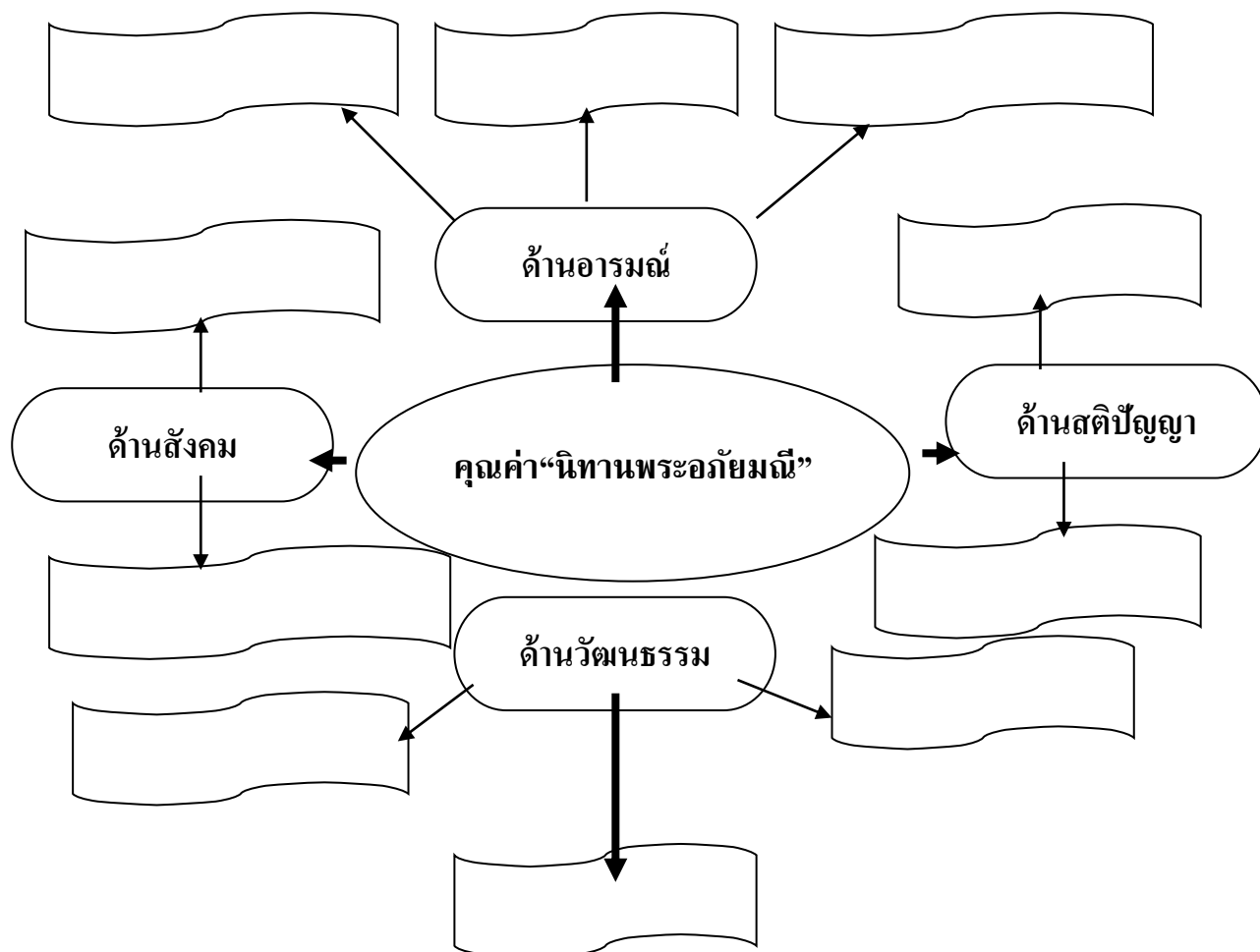
ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายคุณค่าของ “นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี” ใน
แผนภาพต่อไปนี้

ชื่อ.....เลขที่ ชั้น.....

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ พร้อมทั้ง ยกตัวอย่างประกอบ

๑. สุนทรภู่มีจินตนาการเชิงวิทยาศาสตร์ในเรื่องราวตอนใด
๒. สถานที่ที่สุนทรภู่จินตนาการนำการขึ้นในเรื่องพระอภัยมณีตอนหนีนางผีเสื้อสมุทร น่าจะเป็นบริเวณใดของประเทศไทย
๓. พระอภัยมณีมีความเสียสละในเรื่องใดมากที่สุด อย่างไร
๔. ตาเงือกมีคุณธรรมในด้านใดมากที่สุด
๕. นางเงือก ถือว่าเป็นตัวละครที่อาภัพมากที่สุดอย่างไร
๖. นางผีเสื้อสมุทรเป็นตัวละครที่เห็นแก่ตัวมากที่สุดอย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่ ชั้น.....

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๔

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การแสดงความคิดเห็น

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๒ ชั่วโมง

๕.๑

อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๒ วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

สาระสำคัญ

การฟังเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ หมายถึง การฟังสารด้วยความเอาใจใส่พิจารณาไตร่ตรอง แยกแยะสารออกเป็นส่วน ๆ อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้เข้าใจเรื่องในหลายแง่หลายมุมโดยแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันแล้วตี - ชม หรือประเมินค่าสิ่งที่ได้ ฟังนั้นเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑ พุดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
- ๒ เข้าใจประเด็น จุดประสงค์ ตีความข้อความที่ฟังได้
๓. มีมารยาทในการพูด

สาระการเรียนรู้

- การพุดแสดงความคิดเห็น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย

๘. มีจิตสาธารณะ

๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ครูนำภาพในเรื่องพระอภัยมณี นางผีเสื้อสมุทร และนางเงือกมาให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนเรื่องตัวละครดังกล่าว

๒. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองโดยการปรึกษาหารือกัน ตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ถ้าจะชม และตำหนินางผีเสื้อสมุทร นักเรียนจะชมและตำหนิในเรื่องใดบ้าง

กลุ่มที่ ๒ จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ใครคือผู้เสียสละ เพราะเหตุใด

กลุ่มที่ ๓ จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ใครผู้ที่น่าเห็นใจ ที่สุด เพราะเหตุใด

กลุ่มที่ ๔ จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ใครผู้เห็นแก่ตัวที่สุด เพราะเหตุใด

กลุ่มที่ ๕ นักเรียนคิดว่าควรมีหลักในการครองเรือนอย่างไร จึงจะให้ชีวิตคู่ยืนยาว

กลุ่มที่ ๖ ถ้านักเรียนเป็นพระอภัยมณีนักเรียนคิดว่าจะหนีนางผีเสื้อสมุทรหรือไม่ เพราะเหตุใด

กลุ่มที่ ๗ จงบอกลักษณะนิสัยของตัวละครต่อไปนี้

พระอภัยมณี นางผีเสื้อสมุทร สินสมุทร ตาเงือกน้ำ

๓. ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงทรรศนะตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่นฟังถ้าไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ครูจะต้องช่วยเพิ่มเติมให้

๔. ครูสรุปผลการแสดงทรรศนะของนักเรียนแต่ละกลุ่มและสอดแทรกแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการนำไปใช้

๕. นักเรียนศึกษาตัวอย่างการวิเคราะห์ตัวละคร ในเรื่องพระอภัยมณี (ท้ายแผน) จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่องนี้ แล้วส่งตัวแทนนำเสนอรายงานที่หน้าชั้นเรียน

๖. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๖ – ๗ (ท้ายแผน) เสร็จแล้วครูสุ่มให้นักเรียน ๓ – ๕ คนออกมาอ่านนำเสนอผลงานตนเอง จากนั้นนำส่งครูตรวจสอบและประเมินผล

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- การร่วมกิจกรรม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน / แบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้ สาระชัดเจน วาง บุคลิกในการพูดได้ดี มาก	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด วางบุคลิกในการพูดได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พูด วาง บุคลิกในการพูดไม่ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้
ความคิด	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่	ยังขาดความคิดที่

สร้างสรรค์		สร้างสรรค์อยู่บ้าง	สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงานที่สวยงาม และมีความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีตในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมด	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้ไม่หมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไร

๖ ห่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อ ประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการแสดงความคิดเห็น รู้ หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความขยัน อดทนในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรม การเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดติ 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องการแสดงความคิดเห็นเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องการแสดงความคิดเห็น		
คุณธรรม - ชยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับ

มอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

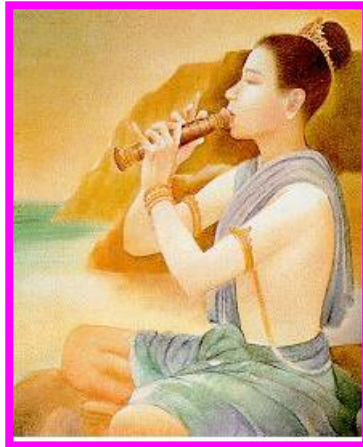
ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

การวิเคราะห์ตัวละคร

๑. พระอภัยมณี

ตามจินตนาการของสุนทรภู่เป็นผู้ที่มีรูปสมบัติดีหน้าตาหล่อเหลาเป็นที่หมายปองของหญิงทั่วไปและเป็นผู้ที่มีความเสียสละมีจิตใจที่เปี่ยมล้นด้วยความเมตตาและสงสารดังเช่นตอนที่นางผีเสื้อสมุทรแสดงความรักและความจริงใจ ต่อตนก็อดที่จะเมตตาและสงสารไม่ได้ จนยอมอยู่กิน กับนางฉันทาสามีภรรยา แต่อย่างไรก็ตามพระองค์ก็ยังมี ความหวาดกลัวนางยักษ์ที่เป็นคนละเผ่าพันธุ์กัน พระอภัยมณีมีความรักลูกมากจนทนอยู่กับนางผีเสื้อสมุทรได้ พระอภัยมณีเป็นคนที่จิตใจอ่อนโยนและอ่อนไหวมีอารมณ์สุนทรีย์แต่ก็ซ่อนความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวมีพฤติกรรมความพอเพียงตามหลักปรัชญาในด้านต่างๆคือ

๑. มีความพอประมาณ ดังเช่นตอนที่พระอภัยมณีออกไปศึกษาเล่าเรียนกับพระอนุชาคือศรีสุวรรณ แทนที่พระอภัยมณีจะไปศึกษาวิชาการที่เหมาะสมแก่การปกครองบ้านเมือง แต่พระอภัยมณีก็ทรงไปศึกษาวิชาดนตรีและเป่าปี่ที่พระองค์ทรงเห็นว่าเหมาะสมกับตนเอง มากกว่าวิชาการแขนงอื่น และตอนที่พระอภัยมณีไปอยู่กินกับนางผีเสื้อสมุทรภายใต้สภาพแวดล้อมที่ขาดแคลนและกันดารไม่มีความสะดวกสบายเหมือนอยู่ในวัง ดังคำกลอนตอนที่ว่า

จะกล่าวกลับจับความไปตามเรื่อง	ถึงบาทเปื้องปรเมศพระเชษฐา
องค์ภัยมณีศรีโสภะ	ตกลายอยู่คูหามาช้านาน
กับด้วยนางอสุรีย์นิรมิต	เป็นคู่ซิดเชยชมสมสมาน
ต้องรักใคร่ไปตามยามกันดาร	จนนางมารมีบุตรบุรุษชาย

สุนทรภู่ได้ผูกเรื่องไว้เป็นแบบอย่างที่ดีของคนที่ยึดักประมาณตนไม่ทะเยอทะยาน ไขว่คว้าหาสิ่งที่อยู่เหนือความสามารถ ในยามที่คนเรากำลังอยู่ในชะตากรรมที่ลำบากต้องรู้จักอดทน ทำใจและปรับตัวเพื่อให้มีชีวิตที่สงบสุข

๒. มีเหตุผล สุนทรภู่พยายามผูกเรื่องสร้างตัวละครคือพระอภัยมณีให้เป็นคนมีเหตุผล ดังคำพูดของพระอภัยมณีตอนที่ชี้แจงกับนางผีเสื้อสมุทรในตอนนี้นางตามไปทันที่เกาะแก้วพิสดาร พระองค์ทรงพยายามแสดงเหตุผลว่าไม่สามารถกลับไปอยู่กับนางผีเสื้อสมุทรอีกได้ เพราะมีภาระมากมายต้องไปตามหาพระอนุชาคือศรีสุวรรณ และพระราชบิดาพระราชมารดาที่จากกันมาเป็นเวลานานอีกอย่างพระองค์กับนางผีเสื้อสมุทรอยู่คนละเผ่าพงศ์กันดังคำกลอนที่ว่า....

คิดถึงน้องสองชนกที่ปกเกล้า	จะสร้อยเศร้าโศกาน่าสงสาร
ด้วยพลัดพรากจากมาเป็นช้านาน	ไม่แจ้งการว่าข้างหลังเป็นอย่างไ
จึงจำร้างห่างห้องให้น้องโกรธ	จงดโทษพี่อาชฌา
แม่นไปได้จะพาแก้วตาไป	นี่จันทด้วยนางต่างตระกูล
พี่มนุษย์สุดสวาทเป็นชาติยักษ์	จงคิดหักความสวาทให้ขาดสูญ
กลับไปอยู่คูหาอย่าอาดูร	จงเพิ่มพูนภวนารักษาธรรม

คนเราถ้าทำอะไรด้วยเหตุด้วยผลแล้วการทำงานทุกอย่างก็จะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ วางชีวิตให้เป็นระบบระเบียบความสำเร็จทุกอย่างก็จะตามมา อย่างพระอภัยมณีถึงแม้ว่าพระองค์จะไม่มีใจรักต่อนางผีเสื้อสมุทรแต่ก็ได้พูดจาประหัดประหารจิตใจนาง พระองค์ยังคงพูดลอบใจนางด้วยเหตุด้วยผลเพื่อให้นางจำยอมต่อเหตุผล แต่นางผีเสื้อสมุทรเป็นกิ้งกือตัวร้ายกึ่งมนุษย์จึงเข้าใจในเหตุในผลยาก เพราะจิตใจของนางหยาบเกินมนุษย์ธรรมดาอยากที่จะพูดกันด้วยเหตุด้วยผลได้

๓. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จะเห็นได้ว่าพระอภัยมณีเป็นคนที่มีความสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเองแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทุกสถานการณ์ โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ทำให้พระองค์แคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งหลายทั้งปวง นับได้ว่าสุนทรภู่ใช้จินตนาการสร้างตัวละครเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทุกยุคสมัย จะเห็นเด่นชัดที่สุดในเรื่องคือตอนที่พระองค์ทรงเกลี้ยทำเป็นรักนางผีเสื้อเพื่อให้ตนเองรอดพ้นจากอันตรายที่จะถูกนางผีเสื้อสมุทรทำร้าย ดังคำกลอนที่ว่า..

ครั้นพลบค่ำทำรักนางยักษ์ร้าย	ประคองกายกอดแอบแนบถนอม
ขึ้นแต่หน้าอารมณ์นั้นกรมกรอม	แต่คิดอ่านหวานล่อมจะล่อลวง
ไม่เห็นช่องตรงตรีกนี้กวิตก	ทุกขี้นอกนั้นสักเท่าภูเขาหลวง
พระกอดลูกน้อยประทับไว้กับทรง	ให้เหงาง่วงงีบหลับระงับไป 1

จะเห็นได้ว่าพระอภัยมณีมีภูมิคุ้มกันในตัวเองส่วนมากจะเป็นการพูดจาที่แยบยลคารมคมคายทำให้ตนเองรอดพ้นภัยอันตรายทุกอย่างได้แม้ว่าบางครั้งจะเสแสร้งพูดจาแต่เพื่อความ

สบายใจของอีกฝ่ายหนึ่งพระองค์ก็ต้องพูด และเป็นการพูดเพื่อปกป้องตนเองอีกทั้งไม่เป็นพิษเป็นภัยกับอีกฝ่ายหนึ่ง พฤติกรรมเช่นนี้มีทั่วไปในสังคมยุคปัจจุบัน

๒. นางผีเสื้อสมุทร

เนื่องจากห่วงชีวิตของสุนทรภู่อยู่ท่ามกลางเงื้อมน้ำท้องทะเล จึงเกิดมีจินตนาการผูกตัวละครที่ผุดขึ้นมาจากท้องทะเล ตัวใหญ่มีฤทธิ์มากสามารถแปลงร่างได้ หน้าตาน่าเกลียดน่าเกลียด พูดจาก้าวร้าว นิสัยหยาบกระด้าง แต่มีความรักและจริงใจต่อพระอภัยมณีมาก เนื่องจากนางเป็นครึ่งคนครึ่งยักษ์จึงไม่รู้จักแยกแยะบาปบุญคุณโทษ ไม่มีเหตุผล ความรักที่นางมีต่อพระอภัยมณีมีมากผิดมนุษย์จะพึงรักมนุษย์ด้วยกันนางทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนรัก จนในที่สุดนางต้องพบกับความเจ็บปวดแสนสาหัสถึงกับบอกแตกตายเนื่องจากสูญเสียคนรัก นางผีเสื้อสมุทรมีพฤติกรรมขัดกับหลักปรัชญาความพอเพียงในทุกด้านคือ

๑. ไม่มีความพอประมาณ เนื่องจากนางเป็นกึ่งสัตว์กึ่งมนุษย์จึงไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดคุณธรรม จริยธรรมในแทบทุกด้าน เว้นแต่รู้จักจริงใจและจริงใจกับความรัก ทั้ๆที่รู้ว่าตนเองไม่ใช่มนุษย์ก็ยังคงมีความทะเยอทะยานอยากได้มนุษย์ชายหนุ่มรูปงามมาเป็นสามี ใช้พลังอำนาจที่เหนือมนุษย์บังคับขู่เข็ญให้พระอภัยมณียอมอยู่กับตนเองแบบสามีภรรยา และตอนที่ออกตามหาพระอภัยมณีกับสินสมุทรที่เงือกพาหนี ดังคำกลอนที่ว่า ...

นางผีเสื้อเหลือโอกรโหดทะเลลึง โตดังหนึ่งยุคนธรขุนไศล
ลุยทะเลโครมครามออกตามไป สมุทรไท่แทบจะล่มถล่มทลาย
เหล่าละเมาะเกาะขวางหนทางยักษ์ ภูเขาคหักหินหลุดทชุดสลาย
เสียงครึกครื้นคลื่นคลุ้มขึ้นคลุ้มกาย ผีเสื้อร้ายรีบรุดไม่หยุดยั้ง

๒. ไม่มีเหตุผล นางผีเสื้อสมุทรจะไม่มีความคิดแยบยลเหมือนมนุษย์ธรรมดา เพราะนางเป็นยักษ์ผีเสื้อน้ำจะทำอะไรต้องทำตามใจตนเอง ทำทุกอย่างให้ตนเองสมปรารถนา คนอื่นจะเดือดร้อนอย่างไรก็ช่าง เป็นวิสัยสันดานของผู้ที่มีความเห็นแก่ตัว นางมีเพียงเหตุผลเดียวคือต้องทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองรักนางสามารถทำได้แม้กระทั่งลูกและรักสามีมากกว่าลูก ดังคำกลอนที่ว่า...

อสุริย์ผีเสื้อเหลือจะอด แค้นโอรสราวกับไฟไหม้มังสา
 ช่างหลอกหลอนผ่นผันจำนรรจา แม้จะว่าโดยดีเห็นมิฟัง
 จะจับไว้ให้พาไปหาพ่อ แล้วหักคอเสียให้ตายเมื่อภายหลัง
 โกรธवादผาดเสียงสำเนียงดัง น้อยหรือยังโหยกเหยกเด็กเกร

๓. **ไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดี** นางผีเสื้อสมุทรไม่มีการสร้างภูมิคุ้มกันแก่ตนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือคำพูดจา เพราะนางถือว่านางมีฤทธิ์เดชมากกว่าคนอื่น ๆ ไม่มีสิ่งใดมาทำอันตรายให้แก่นางได้ นางมีนิสัยก้าวร้าวจองหอง ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง แม้ว่าพระฤาษีแห่งเกาะแก้วพิสดารสั่งสอนอย่างไรนางก็ไม่ฟัง กลับตอบโต้ด้วยคำหยาบคายดั่งคำกลอนที่ว่า ...

นางผีเสื้อเหลือโกรธพิโรธร้อง มาตั้งช่องศีลจะมีอยู่ที่ไหน
 ช่างเณโกโยคีหนีเขาไฉ้ ไม่อยู่ในศีลสัตย์มาดัดรอน
 เขวากันผัวเมียกับแม่ลูก ยื่นจุมุกเข้ามาบ้างช่วยสั่งสอน
 แม้นคบคู่กูไว้มิให้นอน จะราญรอนรบเร้าเฝ้าต่อแย

จะเห็นว่าสุนทรภู่สรรคำมาเป็นคำพูดของนางผีเสื้อสมุทรได้เหมาะสมกลมกลืนกับลักษณะนิสัย เพราะนางใช้คำพูดเข้าข้างตนไม่มีสัมมาคารวะ พูดไปตามอารมณ์โดยไม่ยั้งคิดว่าจะเหมาะสมหรือไม่ ใช้คำพูดที่ไม่เป็นประโยชน์กับตนเองบุคคลเช่นนี้มีอยู่ทั่วไปในสังคมทุกยุคสมัย เป็นการใช้คำพูดที่จะนำความเดือดร้อนมาหาตนเอง ทำให้ชีวิตขาดความสงบสุขไร้ญาติขาดมิตร ไม่ได้รับความจริงใจจากใคร เพราะใจแคบเกินที่เปิดรับมิตรภาพจากบุคคลทั่วไปได้

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนคัดลอกคำกลอนที่ตรงกับลักษณะของพระอภัยมณีจากเรื่อง
ตอนหนีนางผีเสื้อสมุทรและตรงกับหลักปรัชญาความพอเพียงด้านต่างๆ
มาด้านละอย่างน้อย ๒ บท

มีความประมาณตน

.....

.....

.....

.....

มีเหตุผล

.....

.....

.....

.....

มีภูมิคุ้มกันที่ดี

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่ ชั้น.....

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๗

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายภาพต่อไปนี้อย่างจินตนาการของตนเองด้วยบท
ร้อยกรองหรือบทร้อยแก้วก็ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์					รวมคะแนนด้านคุณลักษณะ ฯ	ด้านผลงาน		รวม	ผ่าน / ไม่ผ่าน
		รักและชื่นชมในเอกลักษณ์ไทย	มีความซื่อสัตย์สุจริต	มีวินัยในตนเอง	มีความสนใจใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่างพอเพียง		ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๒	ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๓		
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											

ความหมายระดับคุณภาพ ๓ หมายถึง ดี เกณฑ์ระดับคะแนน ๒๕ – ๓๐ = ๓

๒ หมายถึง พอใช้ ๑๘ – ๒๔ = ๒

๑ หมายถึง ปรับปรุง ๐ - ๑๗ = ๐

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนน ๒ ขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๕

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญ

การเล่าเรื่องและการเขียนแผนภาพความคิด ทำให้จำเนื้อเรื่องได้แม่นยำ อีกทั้งยังเป็นการช่วยฝึกทักษะ และพัฒนาในด้านการเขียน การพูดต่อไป

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถวางแผนการเขียนโครงเรื่องได้
๒. สามารถเขียนแผนภาพความคิดได้

สาระการเรียนรู้

- การเขียนแผนภาพความคิดหรือผังมโนภาพหรือผังมโนทัศน์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์	๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย	๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง	๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย	๘. มีจิตสาธารณะ
๙. มีความกตัญญู	๑๐. รู้รักสามัคคี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง นิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ เป็นการทบทวน

๒. แจกใบความรู้ เรื่อง “ การเขียน ผังมโนทัศน์ ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายประกอบ
- ๓ . แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเลือกเนื้อหาในบทเรียนพร้อมทั้งออกมาเล่าเรื่องตามเนื้อให้เพื่อนๆฟัง จากนั้นเขียนผังมโนทัศน์ หรือผังความคิดลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ตอนที่กลุ่มของตนได้เล่าให้เพื่อนๆฟัง
- ๔ . ถ้าไม่ถูกต้อง ให้กลุ่ม ช่วยกันปรับแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ
- ๕ . ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนแผนภาพความคิด พร้อมทั้งช่วยกันสรุปพฤติกรรมความพอเพียงที่ได้จากการเรียน
๖. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๘ – ๙ (ท้ายแผน) เสร็จแล้วครูสุ่มให้นักเรียน ๓ – ๕ คนออกมาอ่านนำเสนอผลงานตนเอง จากนั้นนำเสนอครูตรวจสอบและประเมินผล

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างผังมโนภาพหรือแผนที่ความคิด
๒. ใบความรู้เรื่องการเขียน
๓. ใบงาน
๔. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจิตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๕. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑. วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- การร่วมกิจกรรม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน ตรวจแบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพุดรายงานได้ดี พุดเสียงดังฟังชัด ได้ สาระชัดเจน วาง บุคลิกในการพุดได้ดี มาก	สามารถพุดรายงานได้ ดีพุดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่ พุด วางบุคลิกในการ พุดได้ดี	สามารถพุดรายงานได้ ดีพุดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พุด วาง บุคลิกในการพุดไม่ ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่ สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่ สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงานที่สวยงาม และมีความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่ สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีต ในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ยอมรับ ในข้อผิดพลาดและ บกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ไม่ ยอมรับในข้อผิดพลาด และบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ไม่ ยอมรับในข้อผิดพลาด และบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัย แต่งกายถูกต้อง	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัย การแต่งกายไม่	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัยน้อย ไม่ค่อยแต่ง

	ตามระเบียบของ โรงเรียนตลอดเวลา	ค่อยถูกต้องตามระเบียบ ของโรงเรียน	กายถูกต้องตามระเบียบ ของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและ ถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็น บางครั้ง ทำงานเสร็จ ทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ไม่ค่อย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาถูกและใช้อย่าง คุ้มค่าใช้จนหมดแล้ว ค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาค่อนข้างแพงและ ใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมด	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาค่อนข้างแพงและ ใช้อย่างคุ้มค่าใช้ไม่ หมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือ หมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อ ส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่ คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ชอบเอาเปรียบ คนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่ คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

๗ ช่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ต่อ การจัดการเรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด รู้หลัก จิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์ ในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการ เรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดทน 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิดเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด		
คุณธรรม - ขยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

ใบความรู้

เรื่อง การเขียนผังมโนทัศน์ หรือแผนผังความคิด

ความจริงเกี่ยวกับความคิดของมนุษย์

ความจริงมีอยู่ว่า บุคคลทุกคนสามารถเพิ่มกำลังความสามารถในการคิดของตนเองให้สูงขึ้น เร็วขึ้น กว้างไกลขึ้น และมีคุณภาพยิ่งขึ้นได้ เมื่อโอกาสได้เรียนรู้หลักการฝึกฝนความคิดความตั้งใจจริง

องค์ประกอบของความคิด

ความคิดของคนเราประกอบขึ้นจากมโนภาพ คือ ภาพที่ปรากฏภายในใจของแต่ละคน แม้จะมองไม่เห็น แต่ต้องไม่ได้ แต่ทุกคนก็ทราบดีว่าภายในใจของตนมีภาพต่าง ๆ ปรากฏอยู่ เช่น ภาพของป่าไม้ รถยนต์ ภูเขา ท้องนา ความอดอยาก ความสนุกสนาน ความกล้าหาญ ความอดทน เป็นต้น

สาเหตุที่คนเรามีมโนภาพ

การที่คนเราเกิดมโนภาพขึ้นนั้น เนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ ๒ ประการ ประกอบกัน ได้แก่

- ๑). คนเรามีประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ได้สัมผัสกับสิ่งรอบตัว และได้รับรู้สิ่งเหล่านั้นตลอดมา
- ๒). คนเราได้รู้ภาษาและสามารถใช้คำพูดเรียกสิ่งที่ได้สัมผัสอย่างสม่ำเสมอ เราอาจกล่าวได้ว่ามโนภาพของคนเราแยกไม่ออกจากคำพูดในภาษา

ประเภทของมโนภาพ

มโนภาพที่คนเราก็มีเหมือน ๆ กัน เมื่อผ่านพ้นระยะหนึ่งของชีวิตมาแล้ว มี ๒ ประเภท ได้แก่

- ๑). มโนภาพของวัตถุ ได้แก่ สิ่งที่เป็นรูปภาพต่าง ๆ เช่น ปากกา สมุด ดินสอ โต๊ะ เก้าอี้ โรงเรียน นาฬิกา รถจักรยาน ฯลฯ วัตถุเป็นสิ่งที่ทรงตัวอยู่เช่นนั้น ไม่หายไปไหน มีความสม่ำเสมออย่างนั้น ตลอดจนระยะเวลาหนึ่ง
- ๒). มโนภาพของเหตุการณ์ เช่น การต่อสู้ การแข่งขัน การสอบ ความโกรธ ฟาผ่า ฝนตก ไฟดับ ฯลฯ เหตุการณ์นั้นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนไป เคลื่อนไหว ไม่ทรงตัวอยู่

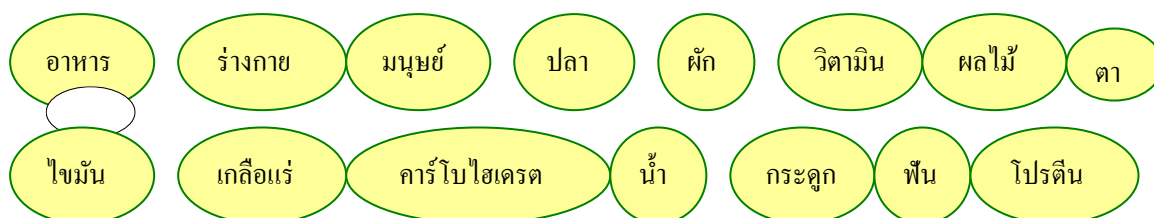
ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในใจของเรานั้นมีสภาพอย่างวัตถุ หรือเหตุการณ์

ความรู้สึกนั้น มีสภาพไม่ทรงตัวอยู่ตลอดไป มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น เดียวรัก เดียวโกรธ เดียวดีใจ เดียวเสียใจ ความรู้สึกจึงพออนุมานได้ว่าเป็นเหตุการณ์

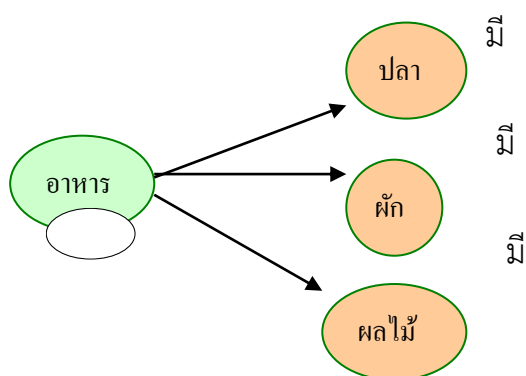
มโนภาพที่ใกล้เคียงกัน

มโนภาพที่ใกล้เคียงกันซึ่งอยู่ในใจของเรานั้นมีอยู่มากมาย และมโนภาพแต่ละอย่างต่างอยู่อย่างเอกเทศแต่อาจนำมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันได้

ต่อไปนี้เป็นมโนภาพที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแต่ละมโนภาพอยู่กันอย่างเอกเทศ

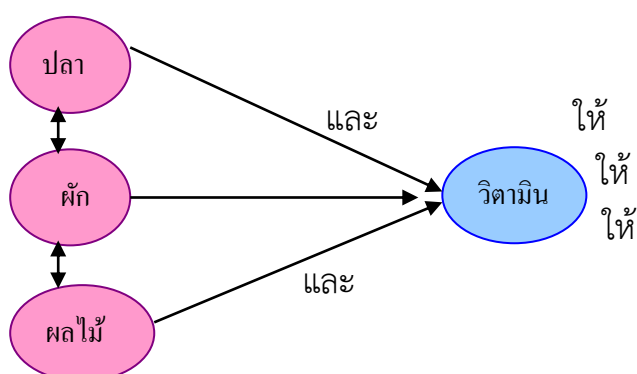

เราอาจนำมโนภาพข้างต้นมาเชื่อมโยงกัน ดังผังต่อไปนี้

เราจะเห็นว่า มโนภาพของอาหาร เชื่อมโยงกับ ปลา ผัก ผลไม้ เครื่องเชื่อมโยงได้แก่ “มี”

นอกจากนี้ มโนภาพทั้งสาม คือ ปลา ผัก ผลไม้ เครื่องเชื่อมโยงถึงกันด้วย “และ” ทั้งโยงต่อไปยังมโนภาพ วิตามิน ด้วยเครื่องเชื่อม “ให้” ดังผังข้างล่างนี้

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า มโนภาพที่สัมพันธ์กันนั้น คือความคิดของมนุษย์นั่นเอง
มโนภาพที่เชื่อมโยงกัน

มโนภาพที่เชื่อมโยงกัน เรียกว่า **มโนภาพสัมพันธ์** และเมื่อเขียนลงไว้ให้ชัดเจนบนแผ่นกระดาษเรียกว่า **ผังมโนภาพ** หรือ **แผนผังความคิด** หรือ **ผังมโนทัศน์**

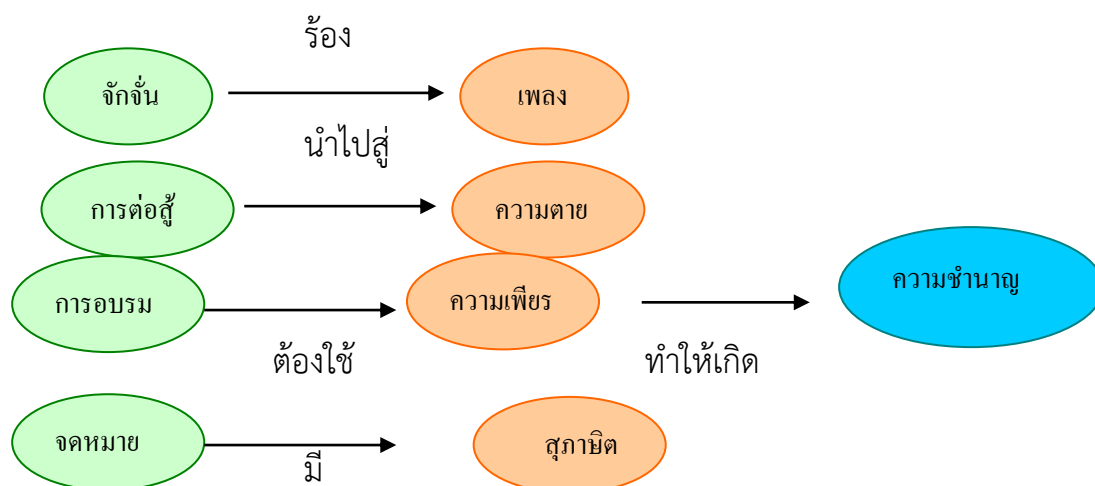
ประโยชน์ของมโนภาพสัมพันธ์ หรือ แผนผังความคิด

การแสดงผลมโนภาพสัมพันธ์ออกมาในรูปของผังมโนภาพ เป็นการเปลี่ยนสิ่งที่ไม่มีความชัดเจนเห็นได้ชัดเจนทั้งแก่เจ้าของมโนภาพเอง และบุคคลอื่น เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความคิด ให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระเบียบ

การเชื่อมโยงผังมโนภาพ

มโนภาพต่อไปนี้อาจเชื่อมโยงเข้าด้วยกันกับมโนภาพอื่นได้

จักจั่น เพลง ความเพียร ความรู้ ความตาย การอบรม ความชำนาญ สุภาสิต
 จดหมาย

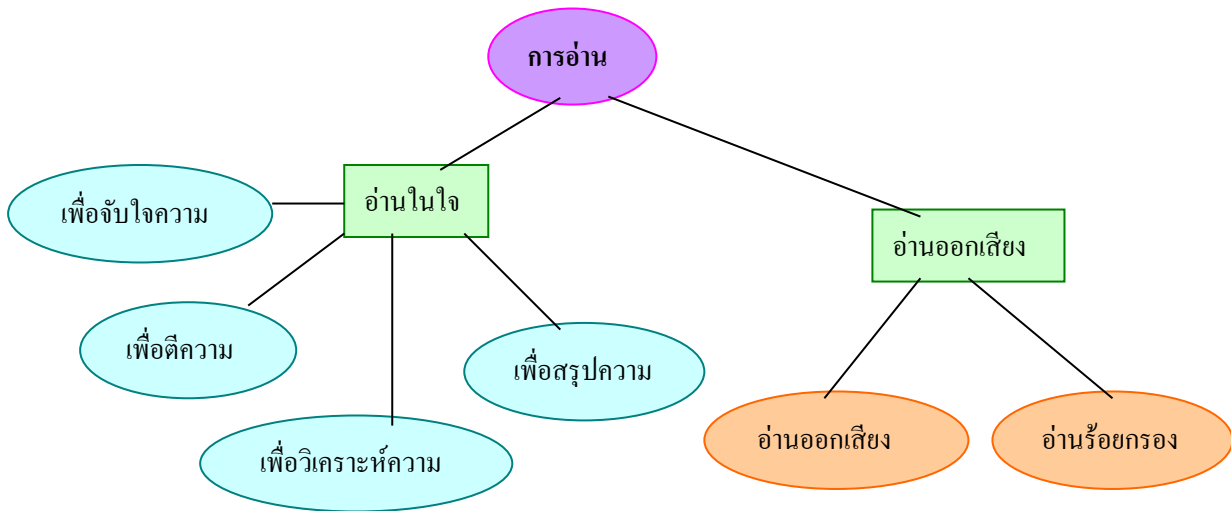
สิ่งที่ชักนำให้ความคิดคลี่คลาย และเชื่อมโยงกัน

ความคิดจะคลี่คลาย และเชื่อมโยงกันต่อไปได้กว้างขวางเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของมโนภาพนั่นเอง ซึ่งมโนภาพสัมพันธ์อาจเปลี่ยนเป็นผังมโนภาพ โดยมีส่วนประกอบนี้

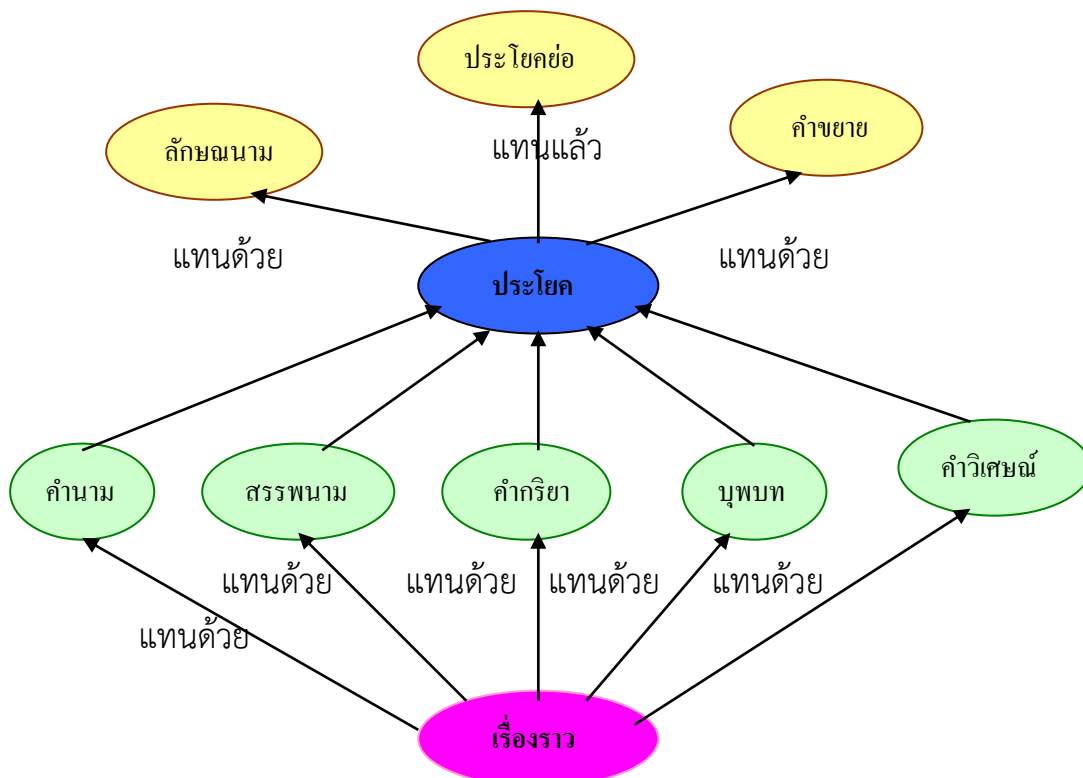
- ๑). ตัวมโนภาพ คือ คำพูดมีวงกลมล้อมรอบ
- ๒). เครื่องเชื่อมโยง คือ เครื่องเชื่อมต่อระหว่างมโนภาพหนึ่งกับอีกมโนภาพหนึ่ง โดยมีคำหรือกลุ่มคำสื่อความกำกับไว้ เพื่อบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพ
- ๓). ทิศทางของความเชื่อมโยง คือ เครื่องหมายลูกศร เมื่อชี้ไปที่ใด มโนภาพที่อยู่在那นั้นเป็นปลายทางของความสัมพันธ์ ลูกศรเริ่มต้นจากที่ใด มโนภาพที่อยู่ที่นั่นเป็นต้นทางของความสัมพันธ์นั้น

๔). รูปแบบผังมโนภาพอาจเขียนได้โดยเสรี แต่เราอาจกำหนดรูปแบบโนภาพได้
รูปแบบผังมโนภาพ

รูปแบบที่ ๑ จากบนลงล่าง รูปแบบนี้ มโนภาพแรกจะอยู่บนสุด มโนภาพต่าง ๆ
ไปที่จะสัมพันธ์กันจะลดหลั่นกันลงมา เช่น

รูปแบบที่ ๒ จากล่างขึ้นบน รูปแบบนี้ มโนภาพแรกอยู่ล่างสุด แล้วโยงขึ้นไปยังมโนภาพอื่น ๆ
ที่สัมพันธ์กันในตอนบน สูงขึ้นไปโดยลำดับเช่น

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๘

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่อง “นิทานคำกลอนเรื่อง
พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ”

ตัวละคร : _____

สถานที่ : _____

เวลา : _____

เหตุการณ์ที่ 1 : _____

เหตุการณ์ที่ 2 : _____

เหตุการณ์ที่ 3 : _____

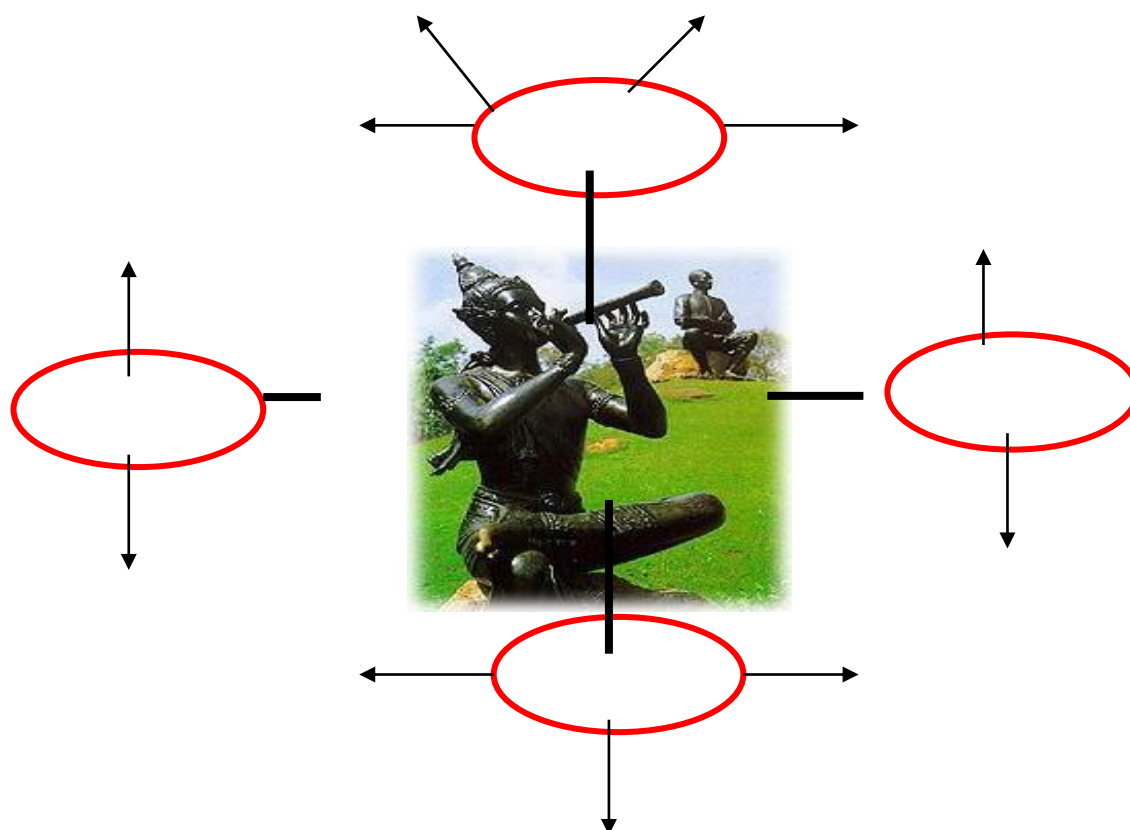
เหตุการณ์ที่ 4 : _____

ผลสุดท้ายของเรื่อง : _____

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง : _____

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๙

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิด (Mind Mapping) “นิทานคำกลอน
เรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ”

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๖

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑

อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย เพื่อใช้ในการสื่อสารของคนไทย แต่การสื่อสารของคนไทยยังมีการนำคำจากต่างประเทศมาใช้เป็นจำนวนมาก

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการสังเกตคำ ที่มาจากบาลี สันสกฤต
๒. บอกได้ว่าคำใดเป็นคำบาลี สันสกฤต

สาระการเรียนรู้

- ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ครูเขียนคำประพันธ์นี้บนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำใดเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศบ้าง

“จะกล่าวกลับจับความไปตามเรื่อง องค์อภัยมณีศรีโสภณ	ถึงบาทเบื้องปรเมศพระเชษฐา ตกลายอยู่คูหามาช้านาน”
--	---

๒. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง “หลักการสังเกตคำภาษาบาลี และสันสกฤตในภาษาไทย” ให้นักเรียนศึกษา พร้อมครูอธิบายประกอบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเรื่อง หลักการสังเกตคำภาษาบาลี และสันสกฤตในภาษาไทย ให้นักเรียนตอบปากเปล่าเพื่อเป็นการทบทวน

๔. ให้นักเรียนจับคู่คิด แล้วผลัดกันทายคำที่ยกมา ว่ามาจากภาษาอะไร (ภาษาบาลี หรือสันสกฤต) โดยให้นำคำในเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ มาทายกัน ถ้าไม่แน่ใจเป็นคำที่มาจากภาษาอะไร ให้สอบถามครู

๕. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่อง หลักการสังเกตคำภาษาบาลี และสันสกฤต แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง คำภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย นอกจากนี้ครูยังสรุปถึงพฤติกรรมความพอเพียงที่นักเรียนได้จากการเรียนในช่วงนี้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้

๒. ใบงาน

๓. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๔. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน

- การซักถาม และการตอบคำถาม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน

ตรวจแบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพุดรายงานได้ดี พุดเสียงดังฟังชัด ได้สาระชัดเจน วางบุคลิกในการพุดได้ดีมาก	สามารถพุดรายงานได้ดี พุดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่พุด วางบุคลิกในการพุดได้ดี	สามารถพุดรายงานได้ดี พุดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พุด วางบุคลิกในการพุดไม่ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงานที่สวยงาม และมีความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีตในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้ว	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้ไม่หมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไร

๘ ช่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ต่อ การจัดการเรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดทน 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ		
คุณธรรม - ขยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหา / อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

ใบความรู้

เรื่อง การสังเกตคำบาลี และสันสกฤตในภาษาไทย

คำที่มาจากภาษาบาลี และสันสกฤตมีลักษณะที่แตกต่างกันหลายประการซึ่งจะสังเกตได้ดังนี้

๑. คำที่มาจากภาษาบาลี และสันสกฤตมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง

(คำที่มาจากภาษาบาลี และสันสกฤตมีลักษณะที่แตกต่างกันหลายประการดังนี้

๑). สระ ภาษาบาลีใช้สระ ๘ เสียง คือ อะ อา อิ อี อุ ู เอ โอ
ภาษาสันสกฤตใช้สระ ๑๔ เสียง คือ อะ อา อิ อี อุ ู เอ โอ ไอ
เอา ฤ ฤา ฦ ภา สำหรับ ฦ ภา ไม่มีที่ใช้ในภาษาไทยคำที่มาจากภาษาอื่นที่ใช้
สระ ไอ เอา ฤ ฤา ส่วนมากเป็นคำมาจากภาษาสันสกฤต เช่น ไกลาส ไพรษณีย์
ไพฑูรย์ ไมตรี ไศล ไอรำวณ ไอศวรรย์ เมลลี เสาร์ เสาวรณย์ (กลิ่นหอม)
เอารส (ลูก) ฤกษ์ ฤค ฤทธิ ฤษี ฤาษี

๒). พยัญชนะ ภาษาบาลีใช้ ๓๓ เสียง ภาษาสันสกฤตใช้พยัญชนะ ๓๕ เสียง
พยัญชนะที่ภาษาสันสกฤตใช้เพิ่มจากพยัญชนะบาลี คือ ศ ช คำที่ใช้ ศ ช ส่วนมาก
มาจากภาษาสันสกฤต เช่น ศต ศร ศรัทธา ศรี เกศ พิศवास พิษ พิเศษ
ประดิษฐ์ เศรษฐี อธิฐาน

๓). พยัญชนะควบกล้ำ ภาษาบาลีไม่นิยมใช้พยัญชนะควบกล้ำ ภาษาสันสกฤตนิยม
ใช้ พยัญชนะควบกล้ำ คำที่ใช้พยัญชนะควบกล้ำส่วนมากมาจากภาษาสันสกฤต เช่น

คำบาลี	คำสันสกฤต
กีฬ	กรีฑา
กิลส	เกลศ
เขต (ต)	เกษตร
จัก (ก)	จักร
ติ	ตรี
ปชา	ประชา
สัตต	ศัตรุ
อัสสะ	อัสวะ
อุกกาบาท	อุกกาบาตร (ไทยใช้อุกกาบาท อ่านว่า อุก-กะ- ลา-บาท)

๔). พยัญชนะ ฑ, ฬ ภาษาบาลีนิยมใช้ ฬ ภาษาสันสกฤตนิยมใช้ ฑ เช่น

คำบาลี	คำสันสกฤต
กีฬ	กรีฑา
จุฬ	จุฑา
ครุฬ	ครุฑ

เวพฺรียะ

ไพฑูรย์

๕). คำที่ใช้ รร ส่วนมากเป็นคำมาจากภาษาสันสกฤต คำที่มาจากภาษาบาลีไม่ใช้ รร คำที่ใช้ รร จึงมา จากภาษาสันสกฤต เช่น กรรม กรรณ ครรรจ์ จรรยา ดรรชนี ธรรม สุวรรณ

๖). คำที่มาจากภาษาบาลีมีหลักเกณฑ์การสะกดตัวแน่นอนกว่าคำที่มาจากภาษาสันสกฤต

พยัญชนะบาลีสันสกฤต										
	แถวที่ ๑		แถวที่ ๒		แถวที่ ๓		แถวที่ ๔		แถวที่ ๕	
แถวที่ ๑										
วรรณกะ	ก		ข		ค		ฌ		ง	
วรรณจะ	จ		ฉ		ช		ณ		ญ	
วรรณฎะ	ฎ		ฐ		ฑ		ฒ		ณ	
วรรณตะ	ต		ถ		ท		ธ		น	
วรรณปะ	ป		ผ		พ		ภ		ม	
เศษวรรณ	ย	ร	ล	ว	(ศ ษ)	ส	ห	ฬ	° (นฤคหิต)	

พยัญชนะบาลีมี ๓๓ ตัว พยัญชนะสันสกฤตมี ๓๕ ตัว ใช้พ้องกัน ๓๓ ตัว พยัญชนะสันสกฤตที่เพิ่มจากพยัญชนะบาลี คือ ศ ษ

หลักเกณฑ์การใช้ตัวสะกดสำหรับคำบาลี

๓). พยัญชนะวรรณแถวที่เป็นตัวสะกดได้ คือ แถวที่ ๑, ๓ และ ๕

๔). เมื่อมีตัวสะกดจะต้องมีตัวตาม คือ

ก. พยัญชนะวรรณแถวที่ ๑ สะกด พยัญชนะวรรณแถวที่ ๑ หรือแถวที่ ๒ จะต้องตาม เช่น อุกกาบาท ทุกข์ กิจ (จ) สัจจะ มัจฉา วัฏ (ฎ) สงสาร สมภูฐาน เมตตา วัตถุ กัป (ป) บุปผา

ข. พยัญชนะวรรณแถวที่ ๓ สะกด พยัญชนะวรรณแถวที่ ๓ หรือแถวที่ ๔ จะต้องตาม เช่น อัคคี พยัคฆ์ รัช(ช)กาล มัชฌิม วั(ฑ)ฒนะ วุ(ฒ)ฒิ นิพพาน ทุพภิกขภัย

ค. พยัญชนะวรรณแถวที่ ๕ สะกด พยัญชนะทุกตัวในวรรณนั้นตามได้ เช่น บัลลังก์ สังข์ องค์ สงฆ์ เบญจะ บัญชา กัญญา เกณฑ์ อณณพ (ห้วงน้ำ) นิมนต์ คันถ ธุระ นันท์ สุคนธ์ กิณนร กัมปนาท สัมผัส พิมพ์ คัมภีร์ สมมุติ

ง. พยัญชนะเศษวรรณที่เป็นตัวสะกดในเมื่อตัวเองตาม คือ ย ล ส เช่น อัยยิกา วัลลภ อัสสาสะ

หลักเกณฑ์การใช้ตัวสะกดสำหรับคำสันสกฤต

การใช้ตัวสะกดสำหรับคำสันสกฤตไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนอย่างคำบาลีเฉพาะบางคำเท่านั้นที่ใช้หลักเกณฑ์อย่างคำบาลี คำส่วนมากใช้พยัญชนะตัวสะกดตัวตามอย่างใดก็ได้ บางคำใช้ตัวสะกดโดยไม่ต้องมีตัวตามก็ได้

คำที่ใช้ตัวสะกดอย่างคำบาลี เช่น บรรยงก์ (ที่นั่ง) ศานติ สมุตถาน ฤทธิ์ สุทธิ

คำที่ใช้ตัวสะกดตัวตามได้ต่าง ๆ เช่น รักษา อัคนี (ไฟ) อาชญา สัตย์ มัตสยา มิตร สมุทรา ปราโมทย์ มัธยม กันยา ลัพธ์

คำที่มีตัวสะกดโดยไม่มีตัวตาม เช่น กริน หัสติน ปักษิน พนัส มนัส

๕. จงยกตัวอย่างคำที่ไทยรับมาเทียบกับคำภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตมาให้ดู

คำบาลี	คำสันสกฤต	คำที่ไทยใช้
กิริยา	กิริยา	กิริยา, กริยา
กีฬ	กรีฑา	กีฬา, กรีฑา
กตติกา	กฤตติกา	กัตติกา, กฤติกา
กณ	กฤษณ	กัณหา, กัณหา, กฤษณะ
กณฺญา	กณฺยา	กัญญา, กันยา
กป	กल्प	กัป, กัลป์
กม	กรรม	กัม, กรรม
การุณฺย	การุณฺย	การุณ, การุณย์
คำบาลี	คำสันสกฤต	คำที่ไทยใช้
เกศ	เกศ	เกศ, เกศา
ขณ	กษณ	ขณะ
ขณฺธ	สกันฺธ	ขันธ, สกันธ
ชีร	กษีร	กษีระ, กษีระ, เกษีร
เขตต	เกษตร	เขต, เกษตร
เขม	เกษม	เขมะ, เกษม
คพ	ครภ	คัพภ, ครรภ
จก	จกร	จักร
จริยา	จรฺยา	จริยา, จรรยา
จกฺข	จักขุ	จักขุ
จน	จนฺทร	จันท์, จันทร
จุฬา	จุฑา	จุฬา, จูฑา
จุณ	จุรณ	จุณ, จูรณ
ฐาปนา	สถาปนา	ฐาปนา, สถาปนา
ฐิต	สถิต	สถิต

ดุษณี	ตรุษณี	ดัชนี, ดรรชนี
ตณฺหา	ตฤณฺหา	ตณฺหา
ติณ	ตฤณ	ตฤณ
ถาวร	สถาวร	ถาวร, สถาวร, สถาพร
ทสฺสน	ทฺรศฺน	ทศน์, ทศนะ, ทรรศน์
ถิร	สฺถิร	เสถียร
ทิมฺม	ทฤณ	ทิม, ทฤณ
ทกฺขิณ	ทกฺขิณ	ทักขิณ
ทิม	ทิม	ทิมะ
ธมฺม	ธม	ธัมมะ, ธรรม, ธรรม์

แบบทดสอบ

เรื่อง การสังเกตคำบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. สระในข้อใดมีใช้แต่ในภาษาสันสกฤต

- ก. อะ - อา ข. อิ - อี ค. อุ - ู ง. ไอ - เอา

๒. พยัญชนะในข้อใดมีใช้แต่ในภาษาสันสกฤต

- ก. ก - ข ข. จ - ฉ ค. ต - ถ ง. ศ - ช

๓. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาบาลี

- ก. เบญจ ข. ไพฑูรย์ ค. ไมตรี ง. ไสล

๔. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาสันสกฤต

- ก. ทุกข์ ข. ศัตรู ค. สมุฏฐาน ง. นิพพาน

๕. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาบาลี

- ก. พิศवास ข. ประดิษฐ์ ค. บุปผา ง. อธิษฐาน

๖. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาบาลี

- ก. เมตตา ข. วัตถุ ค. ฤทธิ์ ง. สัจจะ

๗. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาบาลี

- ก. ไพบูลย์ ข. เมล็ด ค. ภาษี ง. พยัคฆ์

๘. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาสันสกฤต

- ก. ปรัชญา ข. อัคคี
ค. มัชฌิม ง. รัชกาล

๙. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาบาลี

- ก. บรรยงค์ ข. กัญญา
ค. มิตร ง. อาชญา

๑๐. คำในข้อใดเป็นคำที่ไทยรับมาจากภาษาสันสกฤต
ก. อัสสาสะ	ข. อุกกาบาต
ค. รักษา	ง. พุทธ
๑๑. ภาษาบาลี “มัจฉา” ภาษาสันสกฤตว่าอย่างไร
ก. มารชา	ข. มิสยา
ค. มัสยา	ง. มัสตยา
๑๒. ภาษาสันสกฤตว่า “ทฤษฎี” ภาษาบาลีว่าอย่างไร
ก. ทัญญู	ข. นิติ
ค. นิธิ	ง. ทิษะ
๑๓. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. กิริยา - กริยา	ข. การุญ - การุณย์
ค. กิตติ - กิรติ	ง. จริยา - เจริจา
๑๔. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. จักขุ - จักขุ	ข. นิจ - นิตย
ค. ปัญญา - ปรีชา	ง. ปฐม - ประถม
๑๕. ภาษาสันสกฤตว่า “ทฤษฎี” ภาษาบาลีว่าอย่างไร
ก. กีฬา - กริธา	ข. เขต - เกศ
ค. จุฬา - จุฬา	ง. ครุฬ - ครุฑ
๑๖. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. ถาวร - เสถียร	ข. กัป - กัลป์
ค. ปกติ - ประกติ	ง. ดัชนี - ดรรชนี
๑๗. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. นิจ - นิตย	ข. บุญ - บุญ
ค. ปฐม - ประถม	ง. ปฐพี - ธรณี
๑๘. ภาษาสันสกฤตว่า “ทฤษฎี” ภาษาบาลีว่าอย่างไร
ก. วิชา - วิทยา	ข. วิถถาร - พิศดาร
ค. สิริ - ศิริ	ง. เวช - แพทย์
๑๙. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. สามี - สวามี	ข. ศิลป์ - ศิลป์
ค. ศึกษา - ศึกษา	ง. หทัย - หฤทัย
๒๐. คำที่ไทยเรารับมาจากภาษาบาลีกับสันสกฤต คู่ใดไม่ถูกต้อง
ก. อักษร - อักษร	ข. อัจฉริยะ - อัศจรรย์
ค. อชฌาสัย - อชฌาศัย	ง. เอราวัณ - ไอราวัณ

เฉลยแบบทดสอบ
เรื่อง การสังเกตคำบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย

๑. ง	๑๑. ง
๒. ง	๑๒. กิ
๓. กิ	๑๓. ง
๔. ข	๑๔. คิ
๕. คิ	๑๕. ข
๖. คิ	๑๖. กิ
๗. ง	๑๗. ง
๘. กิ	๑๘. คิ
๙. ข	๑๙. ข
๑๐. คิ	๒๐. กิ

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๑๐

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกว่าคำต่อไปนี้เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีหรือ
ภาษาสันสกฤตพร้อมทั้งบอกความหมาย

ที่	คำ	ภาษาบาลี / สันสกฤต	ความหมาย
๑	เกษตร		
๒	เวฬุวัน		
๓	ทฤษฎี		
๔	ปรัชญา		
๕	ปัญญา		
๖	มัจฉา		
๗	ภรรยา		
๘	กรีธา		
๙	กีฬา		
๑๐	สัมพันธ		

ชื่อ.....เลขที่ ชั้น.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. มีความสนใจใฝ่เรียนรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียนอย่างดีตลอดเวลาที่เรียนกล้าซักถามข้อสงสัย รู้จักประยุกต์องค์ความรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียนในระดับดี ขาดสมาธิในการเรียนบ้างในบางเวลา	ไม่สนใจ ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่ใส่ใจและไม่มีสมาธิในการเรียน หรือมีน้อยมาก
๒. มีความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยดี	ตั้งใจทำงาน พยายามทำใบงานที่มอบหมายให้บางส่วน	ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่พยายามทำใบงานที่มอบหมายให้
๓. นิยมไทยใช้ของไทย	แสดงความภาคภูมิใจต่อภาษาและท้องถิ่นของตนเองอย่างมาก ร่วมอนุรักษ์และปกป้องสมบัติส่วนรวมเป็นอย่างดี	แสดงความภาคภูมิใจต่อภาษาและท้องถิ่นตนเองปานกลาง ร่วมอนุรักษ์และปกป้องสมบัติส่วนรวม	แสดงความภาคภูมิใจต่อภาษาและท้องถิ่นตนเองน้อย ไม่ค่อยสนใจร่วมอนุรักษ์และปกป้องสมบัติส่วนรวม
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มดี	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มบางส่วน ร่วมปฏิบัติงานในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ไม่พยายามปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม
๕. ประหยัดและอยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่าใช้ของดีราคาถูก	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่าใช้ของดีราคาค่อนข้างแพง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนไม่ค่อยรู้จักประหยัดและไม่ค่อยคุ้มค่าใช้ของดีราคาค่อนข้างแพง

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๗

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง บทร้อยกรองประเภทกลอนแปด

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑

อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญ

การเรียนรู้การแต่งคำประพันธ์ ผู้เรียนต้องมีพรสวรรค์ในด้านการเรียบเรียงภาษาให้สละสลวยแต่ทั้งนี้พรสวรรค์ส่วนหนึ่งมาจากการฝึกทักษะเป็นพื้นฐาน ผู้แต่งคำประพันธ์ต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์แห่งการเรียบเรียงคำ เพื่อให้เกิดความงดงามไพเราะมีคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ถ้าเราฝึกทำสิ่งใดภายใต้กฎเกณฑ์ย่อมนำมาซึ่งความมีระเบียบวินัยในตนเองดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อ่านบทร้อยกรองที่กำหนดให้เป็นทำนองเสนาะได้
๒. สรุปใจความสำคัญ และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
๓. เขียนบทร้อยกรองประเภทกลอนแปดได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

สาระการเรียนรู้

๑ การอ่านบทร้อยกรอง

๒ การฝึกแต่งกลอนแปด (กลอนสุภาพ)

กระบวนการเรียนรู้

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาถึงการอนุรักษ์ภาษาไทยในฐานะที่เป็นศิลปวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม (ตามความเหมาะสม) โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาบทร้อยกรอง นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยดำเนินการ สืบค้นคำศัพท์หรือสำนวนภาษา แล้วศึกษาคำอ่านและความหมายร่วมกัน จากนั้นสมาชิกในกลุ่มอภิปรายสรุปใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรอง เรื่อง สังคมคนไทย และนักเรียนร่วมกันฝึกอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ แนะนำ ข้อบกพร่อง และแนวทางแก้ไขให้แก่เพื่อนภายในกลุ่ม จากนั้นนักเรียนผลัดเปลี่ยนกันอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ และให้เพื่อนในกลุ่มที่เหลือประเมินผลการอ่าน

๓. นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันลากเส้นโยงคำเส้นสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนแปดจากใบงาน

๔. นำแผนผังกลอนแปด ติดกระดานดำ และให้ทุกกลุ่ม ตรวจสอบความถูกต้องให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม แข่งขันกันเรียงแถบข้อความให้ถูกต้องตามลักษณะกลอนแปด ตามขั้นตอน

๕. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียน เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองให้เป็นทำนองเสนาะ และสรุปหลักเกณฑ์ในการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนแปด ทั้งยังสรุปถึงพฤติกรรมความพอเพียงที่นักเรียนต้องให้ความสำคัญและนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๑ – ๑๒ (ท้ายแผน) เสร็จแล้วครูสุ่มให้นักเรียน ๓ – ๕ คนออกมาอ่านนำเสนอผลงานตนเอง จากนั้นนำส่งครูตรวจสอบและประเมินผล

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๒. แบบประเมินการอ่านบทร้อยกรอง (สำหรับประเมินตนเองและเพื่อน)

๓. ใบงาน

๔. แผนผังกลอน ๘

๕. ใบความรู้

๖.แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๗.แผนภูมิ

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- การร่วมกิจกรรมการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน / ตรวจแบบฝึกหัด
- ตรวจแบบทดสอบ

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ถ้อยเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุป เนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่กระชับ ใจความและไม่ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้สาระ ชัดเจน วางบุคลิกในการ พูดได้ดีมาก	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่ พูด วางบุคลิกในการพูด ได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหา ที่พูด วางบุคลิกในการ พูดไม่ค่อยดี
การปฏิบัติงานตาม ขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถปฏิบัติงาน ตามขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่ สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่ สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของการทำ ใบงาน	มีทักษะสามารถสร้างงาน ที่สวยงาม และมีความ ประณีตดี	สามารถสร้างงานที่ สวยงามพอใช้ได้ และมี ความประณีตในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และ ไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไร

๙ ห่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อ ประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องบทร้อยกรองประเภทกลอน แปด รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรม การเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อคติ 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องบทร้อยกรองประเภทกลอนแปดเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องบทร้อยกรองประเภทกลอนแปด		
คุณธรรม - ชยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหา / อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน

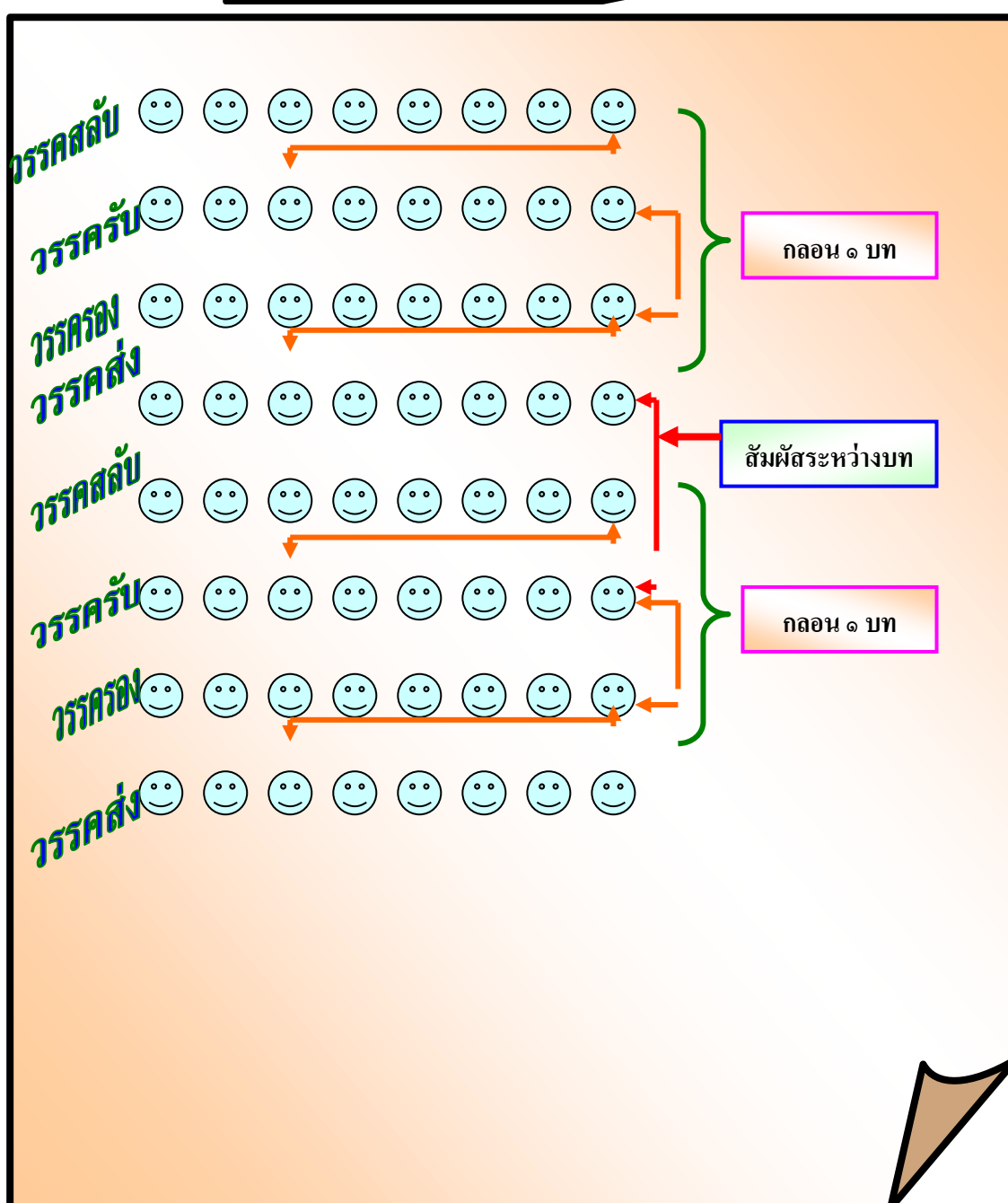
(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

ใบความรู้เรื่องกลอนแปด

กลอนแปดเป็นกลอนสุภาพที่มีผู้นิยมแต่งกันมากที่สุด เนื่องจากมีจำนวนไม่มากไม่น้อยเกินไปสามารถเก็บความได้พอดี ถือเป็นกลอนพื้นฐานของกลอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลอนนิราศ กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว หรือกลอนขับร้องต่างๆ

แผนผังกลอนแปด ๒ บท

๑. ลักษณะบังคับ

๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาท มี ๒ วรรค

๑ วรรค มี ๘ คำ (อาจใช้ ๗ - ๙ พยางค์ก็ได้)

๑ บท มี ๔ วรรค คือ

วรรคที่ ๑ เรียกว่า วรรคสลัป วรรคที่ ๒ เรียกว่า วรรครับ

วรรคที่ ๓ เรียกว่า วรรครอง วรรคที่ ๔ เรียกว่า วรรคส่ง

ตัวอย่างกลอนแปด ๒ บท

ชั่วเหยี่ยวกระหับปีกกลางเปลวแดด
 ร้อนที่แผดก็ผ่นเพลาพระเวหา
 เพียงใบไม้ไหวพลักริกrikมา
 ก็รู้ว่าวันนี้มีลมวก
 เพียงกระพือมเลื่อมลับวับวับไหว
 ก็รู้ว่าน้ำใสไซ้กระจก
 เพียงแวตาคู่ขึ้นหวนสะทก

หมายเหตุ : - วรรคสลัปและวรรครับไม่นิยมลงเสียงสามัญ นิยมลงด้วย

คำที่มีเสียงสูง เช่น เสียงจัตวาหรือ เสียงโท

๒. ลักษณะสัมผัส

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับพยางค์ที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับพยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๓

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับพยางค์ที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๔

พยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับพยางค์สุดท้ายของวรรคที่ ๒

ในบทถัดไป

คำสัมผัส

คำสัมผัส คือ คำคล้องจองกัน นิยมใช้ในคำประพันธ์ทุกชนิด แบ่งออกเป็นสองอย่าง คือ สัมผัสนอก และสัมผัสใน

๑. สัมผัสนอก เป็นสัมผัสบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้นๆ ส่วนมากเป็นสัมผัสต่างวรรค สัมผัสที่ใช้ต้องเป็นสระเดียวกัน ถ้ามีตัวสะกดก็ต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน หรือที่เรียกว่า สัมผัสสระ เช่น

จะกอดแก้วด้วยกลอนขจรกรุ่น
เป็นไออุ่นหนุนเนื้อเมื่อนอนหนาว
จะร้อยดาวเรียงดวงเป็นรวงดาว
ให้พร่างพราวกระพริบพริ้มชมฉิมพลี
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

๒. สัมผัสใน คือ คำที่คล้องจองกันภายในวรรค ไม่ได้ถือว่าเป็นข้อบังคับ แต่ถ้าคำประพันธ์ใดมีสัมผัสในก็ถือว่าไพเราะ สัมผัสในนั้นใช้ทั้งสัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ เป็นการใช้คำที่มีพยัญชนะเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สัมผัสสระ เช่น ร่วง - ช่วง , หลาน - อ่าน

สัมผัสอักษร เช่น ลูก - หลาน , คุณ - ค่า

ที่มา : วิเชียร เกษประทุม, รศ. **ลักษณะคำประพันธ์ไทย : (ฉันทลักษณ์) :**

กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๕๐

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงสัมพันธ์บังคับในแผนผังกลอนแปดต่อไปนี้พร้อมกับ
อธิบายลักษณะการบังคับสัมผัส

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ เลขที่ ชั้น.....

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๒

คำชี้แจง ตอบคำถามเกี่ยวกับกลอนแปดต่อไปนี้

๑. กลอนแปด ๑ บทมีกี่วรรค
๒. กวีที่แต่งกลอนแปดได้ดีที่สุดคือใคร
๓. กลอนแปด ๑ บท มีทั้งหมดกี่บาท ได้แก่อะไรบ้าง
๔. กลอนแปดและโคลงสี่สุภาพแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
๕. สัมผัสสระมีลักษณะเป็นอย่างไร
๖. สัมผัสอักษรมีลักษณะเป็นอย่างไร
๗. ให้นักเรียนหาคำที่มีสัมผัสอักษรกับคำว่า “ ปราดเปรื่อง ” มา ๓ คำ
๘. การแต่งกลอนให้ไพเราะควรแต่งอย่างไร
๙. สัมผัสบังคับของกลอนแปด มีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย
๑๐. การแต่งกลอนแปดที่เคร่งครัดในรูปแบบฉันทลักษณ์จะเป็นอย่างไร จงอธิบาย

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ เลขที่ ชั้น.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. มีความ สนใจ ใฝ่เรียนรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียน อย่างดี ตลอดเวลาที่ เรียนกล้าซักถามข้อสงสัย รู้จักประยุกต์องค์ความรู้	มีความสนใจ ตั้งใจ เรียนในระดับดี ขาด สมาธิในการเรียนบ้าง ในบางเวลา	ไม่สนใจ ไม่ค่อยตั้งใจ เรียน ไม่ใส่ใจและไม่ มีสมาธิในการเรียน หรือมีน้อยมาก
๒. มีความ รับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยดี	ตั้งใจทำงาน พยายาม ทำใบงานที่มอบหมาย ให้บางส่วน	ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่ พยายามทำใบงานที่ มอบหมายให้
๓. นิยมไทยใช้ ของไทย	แสดงความภาคภูมิใจต่อ ภาษาและท้องถิ่นของ ตนเองอย่างมาก ร่วม อนุรักษ์และปกป้อง สมบัติส่วนรวมเป็นอย่างดี	แสดงความภาคภูมิใจ ต่อภาษาและท้องถิ่น ตนเอง ปานกลาง ร่วมอนุรักษ์และ ปกป้องสมบัติส่วนรวม	แสดงความ ภาคภูมิใจต่อภาษา และท้องถิ่นตนเอง น้อย ไม่ค่อยสนใจ ร่วมอนุรักษ์และ ปกป้องสมบัติ ส่วนรวม
๔. ทำงานและ อยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน สมาชิกในกลุ่มอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่มดี	ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมกลุ่มกับ เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม บางส่วน ร่วม ปฏิบัติงานในกลุ่มเป็น ส่วนใหญ่	ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมกลุ่ม กับเพื่อนสมาชิก ไม่ พยายามปฏิบัติตาม หน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่ม
๕. ประหยัด และ อยู่อย่าง พอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนอย่างประหยัดและ คุ้มค่าใช้ของดีราคาถูก	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนอย่างประหยัด และคุ้มค่าใช้ของดี ราคาค่อนข้างแพง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ใน การเรียนไม่ค่อยรู้จัก ประหยัดและไม่ค่อย คุ้มค่าใช้ของดีราคา ค่อนข้างแพง

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๘

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง ภาษาการประพันธ์

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วาจาณววรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๔ ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

สาระสำคัญ

การประพันธ์มีการใช้ภาษามากมาย อาจเป็นภาษาที่เลียนเสียงจากธรรมชาติ เสียงของการเคลื่อนไหว หรือการหาพรรคเล่นเสียงพยัญชนะ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

- พิจารณาภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ ในเรื่องพระอภัยมณีได้

สาระการเรียนรู้

- การพิจารณาภาษาที่ใช้ในการประพันธ์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ
๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

กระบวนการจัดการเรียนรู้

๑. ครูเขียนคำประพันธ์ต่อไปนี้บนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนมาช่วยกันโยงสัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ

“อสุรีผีเสื้อเหลือจะอด
ข้างหลอกหลอนผ่นผันจันรรจา

แค้นโอรสราวกับไฟไหม้มังสา
แม้จะว่าโดยดีเห็นมิฟัง

๒. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ หาคำเลียนเสียงธรรมชาติจากเรื่องพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ เช่น “พลางโผโผนโจนโจมเสียงโครมคราม”

กลุ่มที่ ๒ หาคำที่ใช้แสดงความเคลื่อนไหว เช่น “ฝูงม้าน้ำทำท่าเหมือนม้าเผ่น ขึ้นลอยเล่นเลี้ยวลัด ฉวัดเฉวียง”

กลุ่มที่ ๓ หาวรรคที่เล่นเสียงพยัญชนะท้ายวรรค เช่น “มาสังหารผลาญถ้ำระยำเียน แกว่งพะเนินทุบนางแทบวางวาย

๓. เมื่อหาได้แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้น แล้วส่งรายงานที่ครู

๔. ให้นักเรียนทุกคนค้นหากลอนที่ชอบจากในเรื่องพระอภัยมณี มาคนละ ๒ บท พร้อมทั้งบอกเหตุผลประกอบว่า เพราะอะไรจึงชอบกลอนบทนั้น ๆ แล้วส่ง ครูตรวจ

๕. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๓ – ๑๔ (ท้ายแผน) แล้วครูสุ่มให้นักเรียน ๓ – ๕ คนออกมาอ่านนำเสนอผลงานตนเอง จากนั้นนำส่งครูตรวจสอบและประเมินผล

สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
- ใบงาน

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้า ชั้น	สามารถพุดรายงานได้ดี พุดเสียงดังฟังชัด ได้ สาระชัดเจน วาง บุคลิกในการพุดได้ดี มาก	สามารถพุดรายงานได้ ดีพุดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่ พุด วางบุคลิกในการ พุดได้ดี	สามารถพุดรายงานได้ ดีพุดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับ เนื้อหาที่พุด วาง บุคลิกในการพุดไม่ ค่อยดี
การปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอน ได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอนได้
ความคิด สร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่ สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่ สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของการ ทำใบงาน	มีทักษะสามารถสร้าง งานที่สวยงาม และมี ความประณีตดี	สามารถสร้างงานที่ สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีต ในบางส่วน	ไม่มีความสวยงาม และไม่ประณีต

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดและบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย การแต่งกายไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยน้อย ไม่ค่อยแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็นบางครั้ง ทำงานเสร็จทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาถูกและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ราคาค่อนข้างแพงและใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมดแล้วค่อยซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือหมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อส่วนรวม ชอบเอาเปรียบคนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

๑๐ หัว ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรงตาม เนื้อหาไม่หลงประเด็น ในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการในการเรียนรู้ ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องภาษาการประพันธ์ รู้หลัก จิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความขยัน อดทนในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการ เรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดติ 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องภาษาการประพันธ์เป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนองานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องภาษาการประพันธ์		
คุณธรรม - ขยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
(นางจิระภา ชาไกรยะ)
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)
ตำแหน่ง ครู

ใบความรู้เรื่อง คำประพันธ์ไทย

ความหมายของคำประพันธ์

คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ โดยมีข้อกำหนดบังคับต่างๆ เพื่อให้เกิดความศีกครื้นและมีความไพเราะแตกต่างไปจากถ้อยคำธรรมดา

ความเป็นมาของคำประพันธ์ไทย

คำประพันธ์ของไทยถือกำเนิดขึ้นเมื่อใด ไม่มีใครสามารถตอบได้ แต่ถ้าเชื่อตามที่เคยกล่าวกันมาว่าไทยเป็นชาตินักกลอนแล้ว คำประพันธ์ของไทยต้องมีมาก่อนที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราช จะทรงประดิษฐ์อักษรไทยในปี พ.ศ. ๑๘๒๖ แต่เป็นคำประพันธ์ที่บันทึกไว้ในสมองและถ่ายทอดกันด้วยปากหรือที่เราเรียกว่า “กลอนสด” นั่นเอง

คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง มาปรากฏหลักฐานครั้งแรกในวรรณคดีเรื่อง “ลิลิตโองการแช่งน้ำ” หรือ “ประกาศแช่งน้ำโคลงห้า” ซึ่งเชื่อกันว่าแต่งในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอยู่หัวอู่ทอง พ.ศ. ๑๘๒๙ – ๑๘๑๒) เป็นคำประพันธ์ประเภทโคลงกับร่าย ถ้าสังเกตดูในศิลาจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ จะมีลักษณะคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองเพราะจะเห็นลักษณะสัมผัสที่เกิดจากการใช้ถ้อยคำคล้องจอง เช่น “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” “เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย” “ไพร่ฟ้าหน้าใส” คำประพันธ์ไทยนี้สำนักวัฒนธรรมทางวรรณกรรม ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ใช้เรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะว่า “ร้อยกรอง” ควบคู่กันกับคำว่า “ร้อยแก้ว” อันเป็นความเรียง

รูปแบบของคำประพันธ์ไทย

รูปแบบของคำประพันธ์ไทย หรือชนิดของคำประพันธ์ได้แก่ถ้อยคำที่นำมาเรียงกันโดยกำหนดเอาไว้เป็นแบบแผน จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๕ ประเภทได้แก่

๑. กลอน ๒. โคลง ๓. ร่าย ๔. กาพย์ ๕. ฉันท์

ลักษณะบังคับของคำประพันธ์

๑. คณะ คือข้อความที่ผูกขึ้นเป็นคำประพันธ์แต่ละชนิดว่าต้องประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้างคำที่เป็นส่วนย่อยของคณะได้แก่ บท บาท วรรค และคำลักษณะบังคับข้อนี้สำคัญมาก คำประพันธ์ทุกชนิดจะต้องมีคณะ ถ้าไม่มีก็ไม่ใช่คำประพันธ์ คณะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดรูปแบบของคำประพันธ์แต่ละชนิดให้เป็นระเบียบ เพื่อใช้เป็นหลักในการแต่งต่อไป

๒. พยางค์ คือเสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ บางทีก็มีความหมาย เช่น เมือง ไทย นี้ ดี แต่บางทีก็ไม่มี ความหมาย แต่เป็นส่วนหนึ่งของคำ เช่น อภินิหาร อยู่ในคำ ยุวชน กระ ในคำว่า กระถาง เป็นต้น

เนื่องจากคำไทยเราแต่เดิมมีพยางค์เดียวโดยมาก ฉะนั้นในการแต่งคำประพันธ์ เราถือว่ามีพยางค์ก็คือคำนั่นเอง ในคำประพันธ์แต่ละชนิดมีการกำหนดพยางค์ (คำ) ไว้แน่นอน

๓. **สัมผัส** คือลักษณะบังคับ ให้ใช้คำคล้องจองกัน สัมผัส เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดในคำประพันธ์ของไทย คำประพันธ์ทุกชนิดจำเป็นต้องมีสัมผัส ชนิดของสัมผัสที่ควรรู้ได้แก่

๓.๑ **สัมผัสสระ** ได้แก่คำที่มีเสียงสระตรงกัน ถ้ามีตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดในมาตราเดียวกันเช่น นา สัมผัสกับ กา ทา อา หา ขุน สัมผัสกับ ทุน มุน จุน รุน ถาด สัมผัสกับ หาด ทาส วาด เป็นต้น

๓.๒ **สัมผัสอักษร** ได้แก่คำที่ใช้พยัญชนะเดียวกัน อาจเป็นตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะเดียวกันหรือพยัญชนะที่มีเสียงสูง ต่ำ คู่กันก็ได้ หรือพยัญชนะควบชุดเดียวกันก็ได้

เช่น กาง สัมผัสกับ กิด กัน กุ้ง กอด กก

คาน สัมผัสกับ คน คัด ข้า เขียน

ปรุง สัมผัสกับ ปราง ปรับ เปรียบ เปรย เป็นต้น

๓.๓ **สัมผัสนอก** เป็นสัมผัสบังคับ ที่จะต้องมีในบทประพันธ์ต่างๆได้สัมผัสที่ส่ง และรับระหว่างวรรค ระหว่างบาท และระหว่างบทและต้องเป็นสัมผัสสระ เท่านั้น

๓.๔ **สัมผัสใน** เป็นสัมผัสบังคับ ได้แก่คำสัมผัสที่คล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน อาจเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษรก็ได้ สัมผัสในนั้นจะช่วยให้คำประพันธ์มีความไพเราะยิ่งขึ้น

สัมผัสสระ แยกสัมผัสสระ เพื่อให้ไพเราะ คือ

๑. สระเดียวกันเรียงสองคำ เรียกว่า **เคียง** เช่น พระวิโยคโคกเศร้าเปล่าเปลี่ยวเดือนสิบ
เอ็ดเสร็จธูระพระวสา

๒. สระเดียวกันเรียงกันสามคำ เรียกว่า **เทียบเคียง** เช่น อมรแมนแมนแมนเจ้างามโฉม
ถ้ารักนักมักหน่ายคลายอิเหนา

๓. สองสระเรียงกัน สระละสองคำเรียกว่า **ทบเคียง** เช่น จิงแยมเยื่อนเอือนโษษฐีโปรด
ประภาช แต่วิชาวลีมีโฉน แม้นพระองค์ทรงเดชเจตนา

๔. สระเดียวสองคำมีสระอื่นคั่นกลางหนึ่งคำ อยู่ปลายวรรค เรียกว่า **เทียบเอก** เช่น
ดูประเทืองเรืองแสงทองสอดส่อง

๕. สระเดียวสองคำมีสระอื่นคั่นกลางหนึ่งคำ อยู่ต้นวรรค หรือกลางวรรค เป็น**แทรกเคียง** เช่น

ก้ามปูแลเชือกร้อยเขาห้อยท้าย เมื่อยามไร้แลงามกว่า**ขาม**ดิน

ขย้าเขี้ยวขบปากดั่ง**นาค**เป็น ตา**ม้าม**มองมุ้ง**สะตู่**กาย

๖. สระเดียวสองคำมีสระอื่นคั่นกลางสองคำ เรียกว่า **แทรกเอก** เช่น

เรา**ขอ**ใจจะ**เลี้ยง**ให้**เที่ยง**ธรรม์ ถ้าจะคิดจริง ๆ ก็มีเพียง ๔ แบบ คือ ตัดข้อ ๔ กับข้อ ๖ ออกไปได้ ส่วนสัมผัสในที่เป็นสัมผัสพยัญชนะ ท่านกำหนดไว้ ๗ แบบดังนี้

๑. ใช้พยัญชนะต้นเดียวกันเรียงสองคำ เรียกว่า **คู่** เช่น

จนลืมตัว**มัว**หมองเพราะต้องตา

เป็นทุกข**ร้อน**รักนางถึงอย่างนี้

๒. ใช้พยัญชนะเดียวกันเรียงกันสามคำ เรียกว่า **เทียบคู่** เช่น

เชื่อว่าไหว้หวานนักก็มักรา
 อย่าถือใจแจ้งจริงทุกสิ่งสรรพ
 จะได้ชูเชยชมสมเกษร
 จงตริกตราตรงความตามบุราณ

๓. ใช้พยัญชนะเดียวกันเรียงสี่คำซ้อน เรียกว่า **เทียบรถ** เช่น
 เสียงจิ้งหรีดหวีดแว่ววิเวกใจ
ต้องตริกตราตรอมจิต เพราะปิดความ

๔. ใช้พยัญชนะต้นเรียงกันเป็นสองคู่ เรียกว่า **เทียมนรถ** เช่น
 ยามกระสอบกรอบแกรกกระไกรกริก
 พี่จำใจจำจากเจ้าพราภมา
 มานึกหนานิม่น้องนวลผ่องพรรณ

๕. ใช้พยัญชนะต้นเรียงกันเป็นสองคู่ เรียกว่า **ทบคู่** เช่น
 ขอหมายมั่นบุญเบื้องบุรพา (เพลงยาวเจ้าฟ้ากุ้ง)
 หม้อข้าวขันตกแตกกระจายราย (นิราศพระบาท)
 มีรูปรากษสสองอสุรขันธ์ (นิราศพระบาท)
 จะโครมครึก เข่งแซ่ด้วยแดรสังข์

๖. ใช้พยัญชนะเดียวสองคำมีพยัญชนะอื่นคั่นกลางหนึ่งคำ เรียกว่า **แทรกคู่** เช่น
 ขอหมายมั่นกว่าจะม้วยขณมาน
 เสียงผลที่ได้เพิ่มบำเพ็ญมา
 เสียตายเกิดมาเกินน่าน้อยใจ
 ดังป่าช้าพงซ้งสดคน

๗. ใช้พยัญชนะเดียวสองคำ มีพยัญชนะอื่นคั่นกลางสองคำ เรียกว่า **แทรกทร** เช่น
 ก็เหมือนอกกระต่ายดงที่หลงเดือน
 ดลใจมิตรอย่าให้เหมือนกับกรุงใหญ่
 เห็นเทพีมีหนามลงรำน้า
 ถึงคลองขวางบางจากยิ่งตรมจิต
 แต่เดือนยี่นี้ก็ย่างเข้าเดือนสาม

๘. **คำครุ คำลหุ** เป็นคำที่บังคับใช้เฉพาะบทประพันธ์ประเภท **ฉันท** เท่านั้น

คำครุ ได้แก่คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวในแม่ ก กา เช่น กา ตี ู

กับคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ได้ที่มีตัวสะกด เช่น นก บิน จาก รัง นอน และคำที่
 ประสมด้วยสระ อำ ไอ โ อเ อา ซึ่งถือว่าเป็นเสียงมีตัวสะกด ก็จัดเป็นคำครุด้วยคำครุ เวลาเขียน
 เป็นสัญลักษณ์ ใช้เครื่องหมายเหมือนไม้หันอากาศแทน

คำลหุ ได้แก่คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก กา เช่น จะ มุ ตี เตะ และคำที่ใช้พยัญชนะคำเดียว เช่น กิ บ่ ณ ฐ นอกจากนี้คำที่ประสมด้วย สระอำ บางทีก็อนุโลมให้เป็น ลหุ ได้ เช่น ลำ

๕. คำเอก คำโท หมายถึง พยางค์ที่บังคับด้วยไม้เอก และไม้โท สำหรับใช้กับคำประพันธ์ประเภทโคลง มีข้อกำหนดดังนี้

คำเอก หมายถึงพยางค์ที่มีไม้เอกบังคับทั้งหมด เช่น จำ ปี่ ล่อ น้า คี และพยางค์ที่เป็นคำตายทั้งหมด จะมีเสียงวรรณยุกต์ใดก็ได้ เช่น กาก บอก มาก โชค คิด รัก

คำเอกโท คือคำที่ไม่ใช่ไม้เอก แต่เอามาแปลงใช้โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์เป็นเอก เพื่อให้ได้เสียงตามบังคับ เช่น เสี่ยม เปลี่ยนเป็น เชี่ยม สร้าง เปลี่ยนเป็น ซ่าง คำเช่นนี้ออนุโลมให้เป็นคำเอกได้

คำโท ได้แก่พยางค์ที่มีไม้โทบังคับทั้งหมด เช่น ถ้ำ ป่า น้ำ น้อย ป้อม ยิ้ม

คำโทโท คือคำที่ไม่เคยใช้ไม้โท แต่เอามาแปลงใช้ โดยเปลี่ยนวรรณยุกต์เป็นโทเพื่อให้ได้เสียงโทตามบังคับ เช่น เล่น เปลี่ยนเป็น เหล้น ห้วย เปลี่ยนเป็น ฮ่วย คำเช่นนี้ออนุโลมให้เป็นคำโทได้

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำคล้องจองคำที่กำหนดให้ข้อละ ๓ คำ

ตัวอย่าง ขึ้นขอบ คำคล้องจอง มอบให้ ใฝ่ฝัน สรรสร้าง

ที่	คำ	คำคล้องจอง
ตัวอย่าง	ต้องการ	सानฝัน มั่นคง ทรงไว้
๑	สร้างชื่อ	
๒	รถม้า	
๓	วัฒนธรรม	
๔	สกปรก	
๕	กลางเมือง	
๖	บอกรัก	
๗	บุญคุณ	
๘	เศรษฐกิจ	
๙	มงคล	
๑๐	เรื่องราว	

ชื่อ **เลขที่** **ชั้น.....**

แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันบอกลักษณะความหมายของวลีที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ลักษณะการแสดงความหมาย

๑. วลีที่แสดงความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว	๒. วลีที่แสดงความเคลื่อนไหวอย่างช้าๆ
๓. วลีแสดงจำนวนมาก	๔. วลีแสดงจำนวนน้อย
๕. วลีแสดงลักษณะต่างๆ	๖. วลีแสดงเสียง
๗. วลีแสดงสี	

๑. ท้าวพาราเมืองไทยใกล้เกือบสูญ	ตรงกับข้อ
๒. ถึงหนทางใกล้ไกลไปตะบึง	ตรงกับข้อ
๓. ยามเยื้องย่างยิ่งสง่างามท่าที่	ตรงกับข้อ
๔. กายกำยำมระหงทรงสล้าง	ตรงกับข้อ
๕. บทร้อยกรองแสนนุ่มนวลครอบบรม	ตรงกับข้อ
๖. คนใช้รถยนต์แทนเล่นทั่วถึง	ตรงกับข้อ
๗. เป็นชะวากวังเวียงตะเพิงพัก	ตรงกับข้อ ๘.
น้ำทะเลลึกท่วมไร่นาพาเสียหาย	ตรงกับข้อ
๙. ปัจจุบันรถม้าหายไปเกือบหมด	ตรงกับข้อ
๑๐. แตกเปรี๊ยะเปรี๊ยะคำรามถึงสามภพ	ตรงกับข้อ

ชื่อ **เลขที่** **ชั้น**.....

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. มีความ สนใจใฝ่เรียนรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียน อย่างดีตลอดเวลาที่เรียน กล้าซักถามข้อสงสัย รู้จักประยุกต์องค์ความรู้	มีความสนใจ ตั้งใจ เรียนในระดับดี ขาด สมาธิในการเรียนบ้าง ในบางเวลา	ไม่สนใจ ไม่ค่อยตั้งใจ เรียน ไม่ใส่ใจและไม่ มีสมาธิในการเรียน หรือมีน้อยมาก
๒. มีความ รับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยดี	ตั้งใจทำงาน พยายาม ทำใบงานที่มอบหมาย ให้บางส่วน	ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่ พยายามทำใบงานที่ มอบหมายให้
๓. นิยมไทยใช้ ของไทย	แสดงความภาคภูมิใจต่อ ภาษาและท้องถิ่นของ ตนเองอย่างมาก ร่วม อนุรักษ์และปกป้อง สมบัติส่วนรวมเป็นอย่างดี	แสดงความภาคภูมิใจ ต่อภาษาและท้องถิ่น ตนเอง ปานกลาง ร่วมอนุรักษ์และ ปกป้องสมบัติส่วนรวม	แสดงความ ภาคภูมิใจต่อภาษา และท้องถิ่นตนเอง น้อยไม่ค่อยสนใจ อนุรักษ์และปกป้อง สมบัติส่วนรวม
๔. ทำงานและ อยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน สมาชิกในกลุ่มอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่มดี	ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมกลุ่มกับ เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม บางส่วน ร่วม ปฏิบัติงานในกลุ่มเป็น ส่วนใหญ่	ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมกลุ่ม กับเพื่อนสมาชิกใน กลุ่ม ไม่พยายาม ปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ ได้รับมอบหมายจาก กลุ่ม
๕. ประหยัด และ อยู่อย่าง พอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนอย่างประหยัดและ คุ้มค่าใช้ของดีราคาถูก	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนอย่างประหยัด และคุ้มค่าใช้ของดี ราคาค่อนข้างแพง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ใน การเรียนไม่ค่อยรู้จัก ประหยัดและไม่ค่อย คุ้มค่าใช้ของดีราคา ค่อนข้างแพง

แบบบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี แผนการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่องภาษาการประพันธ์

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์					รวมคะแนนด้านคุณลักษณะ ฯ	ด้านผลงาน		รวม	ผ่าน / ไม่ผ่าน
		รักและชื่นชมในเอกลักษณ์ไทย	มีความซื่อสัตย์สุจริต	มีวินัยในตนเอง	มีความสนใจใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่างพอเพียง		ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๒	ทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๓		
		๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	๑๐	๑๐	๓๐	
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											

ความหมายระดับคุณภาพ ๓ หมายถึง ดี เกณฑ์ระดับคะแนน ๒๕ - ๓๐ = ๓

๒ หมายถึง พอใช้ ๑๘ - ๒๔ = ๒

๑ หมายถึง ปรับปรุง ๐ - ๑๗ = ๐

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนน ๒ ขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ ๙

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พระอภัยมณี

เรื่อง การย่อเรื่อง

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

เวลา ๑๒ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐาน ท เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย

๕.๑ อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท ๕.๑ ม.๓ / ๔ ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

สาระสำคัญ

การย่อความจากเรื่องที่อ่าน โดยอาศัยแผนภาพโครงเรื่อง จะทำให้ย่อเรื่องได้ง่ายและสมบูรณ์มากขึ้น

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถย่อความได้ใจความสมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การย่อความ
๒. มีมารยาทในการเขียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๙. มีความกตัญญู

๑๐. รู้รักสามัคคี

สาระการเรียนรู้

- การเขียนย่อความ

๓. กระบวนการเรียนรู้

๑. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรู้จากชั่วโมงที่ผ่านมา
๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้ช่วยกันศึกษาหลักเกณฑ์การย่อความ
๓. นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเขียนย่อความกับเพื่อนในกลุ่มแล้ววิเคราะห์ เนื้อหาจากบทเรียน ช่วยกันอภิปรายสรุปและเขียนสรุปข้อคิดเห็น
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนย่อความจากบทเรียนลงในสมุดและส่งตัวแทนกลุ่ม

นำเสนอผลงาน

๕. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปข้อคิดจากบทเรียน เสนอแนะข้อบกพร่องการเขียนย่อความ และแนวทางปรับปรุงแก้ไข สนทนาถึง การทำงานกลุ่ม และการทำงานรายบุคคลของนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความพอเพียง ที่นักเรียนได้นำมาปฏิบัติ

๖. นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง พระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ (ท้ายแผน) จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องราว

๗. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะ ชุดที่ ๑๕ (ท้ายแผน) ชุด ย่อเรื่องด้วยสำนวนของตนเอง เสร็จแล้วครู สุ่มให้นักเรียน ๓ – ๕ คนออกมาอ่านนำเสนอผลงานตนเอง จากนั้นนำส่งครูตรวจสอบและประเมินผล

๗. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน พระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ (ท้ายแผน) เสร็จแล้วครูเฉลย นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบผลงาน

๕. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจักช์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๒. ใบงาน
๓. ใบความรู้
๔. แบบทดสอบหลังการเรียนรู้

กระบวนการวัดผลและประเมินผล

๑ วิธีการ

๑.๑ สังเกต

- พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

- การรายงานของนักเรียน
- การซักถาม และการตอบคำถาม
- การร่วมกิจกรรม
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๑.๒ ตรวจ

- ตรวจใบงาน
- ตรวจแบบฝึกหัด

๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

- ใบงาน
- แบบทดสอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๓ เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถ้อยเกณฑ์การผ่านร้อยละ ๗๐

การประเมิน ด้านทักษะ / กระบวนการ

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ทักษะการ สรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่น เข้าใจได้ง่าย	สรุปเนื้อหาได้กระชับ ใจความเกือบ ครบถ้วน สามารถสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้	สรุปเนื้อหาได้ไม่ กระชับใจความและ ไม่ครบถ้วน สามารถ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ น้อย
การรายงานหน้าชั้น	สามารถพูดรายงานได้ดี พูดเสียงดังฟังชัด ได้สาระชัดเจน วางบุคลิกในการพูดได้ดีมาก	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด วางบุคลิกในการพูดได้ดี	สามารถพูดรายงานได้ดีพูดน้ำเสียงไม่ชัดเจน ไม่ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหาที่พูด วางบุคลิกในการพูดไม่ค่อยดี
การปฏิบัติงานตามขั้นตอน	มีทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้ตามลำดับ	ยังไม่สามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้
ความคิดสร้างสรรค์	มีความคิดสร้างสรรค์ดี	พอมีความคิดที่สร้างสรรค์อยู่บ้าง	ยังขาดความคิดที่สร้างสรรค์
ความเป็นระเบียบ	มีทักษะสามารถสร้าง	สามารถสร้างงานที่	ไม่มีความสวยงาม

เรียบร้อยของการ ทำใบงาน	งานที่สวยงาม และมี ความประณีตดี	สวยงามพอใช้ได้ และมีความประณีต ในบางส่วน	และไม่ประณีต
----------------------------	------------------------------------	--	--------------

การประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน		
	ดี (๒)	พอใช้ (๑)	ปรับปรุง (๐)
ซื่อสัตย์สุจริต	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ยอมรับ ในข้อผิดพลาดและ บกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ไม่ ยอมรับในข้อผิดพลาด และบกพร่องของตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนมี	ทำงานอย่าง ตรงไปตรงมา ไม่ ยอมรับในข้อผิดพลาด และบกพร่องของตนเอง ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมี
มีวินัย	รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัย แต่งกายถูกต้อง ตามระเบียบของ โรงเรียนตลอดเวลา	รู้จักควบคุมอารมณ์ บ้าง ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัย การแต่งกายไม่ ค่อยถูกต้องตามระเบียบ ของโรงเรียน	ไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ วินัยน้อย ไม่ค่อยแต่ง กายถูกต้องตามระเบียบ ของโรงเรียน
ใฝ่เรียนรู้	มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จทันเวลาและ ถูกต้อง	มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเป็น บางครั้ง ทำงานเสร็จ ทันเวลาเป็นบางครั้ง	ไม่มีความมานะมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ไม่ค่อย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา
อยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาถูกและใช้อย่าง คุ้มค่าใช้จนหมดแล้ว ค่อยซื้อใหม่	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาค่อนข้างแพงและ ใช้อย่างคุ้มค่าใช้จนหมด	ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่ราคาค่อนข้างแพงและ ใช้อย่างคุ้มค่าใช้ไม่ หมดแล้วซื้อใหม่
มีจิตสาธารณะ	มีความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือ หมู่คณะได้เป็นอย่างดี	มีความเสียสละเพื่อ ส่วนรวมเป็นบางครั้ง ไม่เอาเปรียบไม่เห็นแก่ ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่ คณะ	ไม่ค่อยเสียสละเพื่อ ส่วนรวม ชอบเอาเปรียบ คนอื่น ค่อนข้างเห็นแก่ ตัว ไม่ค่อยช่วยเหลือหมู่ คณะ

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครูผู้สอนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

๑๑ ท่วง ประเด็น	หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
เวลา	- ครูจัดเวลาได้เหมาะสม เพียงพอต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้การดำเนินการ สอนเป็นไปอย่างราบรื่น	- ครูใช้เวลาได้คุ้มค่า เหมาะสมไม่ส่งผล กระทบต่อตนเอง ผู้เรียนและเพื่อน ร่วมงาน
อุปกรณ์/สื่อ	- ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ สอดคล้องและเอื้อ ประโยชน์ต่อการจัดการ เรียนการสอน	- เพื่อนักเรียนจะได้ใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการ เรียนรู้	- ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน - ครูจัดการเรียนการ สอนได้ถูกต้องตรง ตามเนื้อหาไม่หลง ประเด็นในการสอน
เนื้อหาสาระ	- ครูวางแผนในการจัดการ เนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา ผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะกระบวนการใน การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	- ครูจัดการสอนได้ ครบถ้วนเหมาะสมกับ ผู้เรียนทุกคน
ความรู้	ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการย่อเรื่อง รู้หลักจิตวิทยา และรู้วิธีวัดประเมินผลนักเรียน		
คุณธรรม	ครูมีความซื่อสัตย์ อดทนในการออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในกิจกรรม การเรียนการสอนและมีเมตตาธรรม อดทน 4 ต่อนักเรียนทุกคน		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตามเกณฑ์และตรงตามเวลาที่กำหนด - ใช้ภาษาได้เหมาะสมไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน	- การเรียนรู้เรื่องการย่อเรื่องเป็นทักษะกระบวนการหนึ่งในการใช้ทักษะทางภาษาในการนำเสนอ - งานโดยเสริมทักษะการใช้ภาษาการย่อเรื่องอย่างสร้างสรรค์	- นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทางภาษา - นักเรียนมีทักษะกระบวนการด้านภาษาและใช้ภาษาได้เหมาะสม - นักเรียนมีทักษะในการวางแผนในการทำงาน
ความรู้ - นักเรียนมีความรู้เรื่องการย่อเรื่อง		
คุณธรรม - ชยันในการปฏิบัติงาน มีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ประหยัดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน มีวินัยและทำงานเสร็จตรงตามเวลากำหนด		

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่อย่างพอเพียง

ด้าน การวัดผล	อยู่อย่างพอเพียง...สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษา
ทักษะ	- มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีทักษะกระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	- ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม
ค่านิยม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด	- มีความรับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตน - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- สืบสานและอนุรักษ์ภาษา

ความเห็นของผู้บริหาร หรือผู้ได้รับมอบหมาย

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(นางจิระภา ชาไกรยะ)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปัญหา / อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางเดือนฉาย พรสวัสดิ์)

ตำแหน่ง ครู

เนื้อเรื่องพระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ

ท้าวสุทัศน์และนางเกสรแห่งกรุงรัตนามีพระราชโอรสสองพระองค์ คือ พระอภัยมณีและศรีสุวรรณ พระราชโอรสทั้งสองเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนที่สำนักอาจารย์ทิศาปาโมกข์ ทั้งสองพระองค์เดินทางไปถึงหมู่บ้านจันทคามพบทิดาปาโมกข์ ๒ คน ทิดาปาโมกข์ทั้งสองตั้งราคาค่าเรียนเป็นทองถึงสองแสนตำลึง พระอภัยมณีและศรีสุวรรณจึงใช้พระอำมรงค์ต่างทองสองแสนตำลึงเป็นค่าเล่าเรียนพระอภัยมณีศึกษาวิชาดนตรีกับพราหมณ์พินท์ ส่วนศรีสุวรรณศึกษาวิชาการกระบี่กระบองกับพราหมณ์พรหม เพลงปี่ที่พระอภัยมณีเรียนสามารถสะกดคนและสัตว์ได้ ส่วนศรีสุวรรณศึกษาเชี่ยวชาญทั้งกระบี่กระบองและเพลงดาบ เมื่อศึกษาจบแล้วพราหมณ์ทั้งสองได้มอบพระอำมรงค์คืน เพราะวิชาที่พราหมณ์ทั้งสองได้ประสิทธิ์ประสาทให้นั้นเป็นวิชาการที่เหมาะสมสำหรับลูกเจ้าฟ้าพระมหากษัตริย์เท่านั้น หลังจากนั้นพระอภัยมณีและศรีสุวรรณได้เดินทางกลับเมืองรัตนา ท้าวสุทัศน์รู้ว่าพระอภัยมณีและศรีสุวรรณไปศึกษาวิชาเป่าปี่และกระบี่กระบองก็ทรงกริ้วมากเพราะทรงคิดว่าวิชาการเหล่านี้ไม่มีประโยชน์สำหรับบริหารปกครองบ้านเมืองจึงทรงขับไล่พระราชโอรสทั้งสองออกจากกรุงรัตน

พระอภัยมณีและศรีสุวรรณเดินทางออกจากเมืองไปจนถึงหาดริมทะเลพบพราหมณ์ ๓ คน ซึ่งมาจากหมู่บ้านอินทคาม คือ ซานน เชี่ยวชาญการเรียงกลมฝนลพพยากรณ์ วิเชียร เชี่ยวชาญเรื่องธนูสามารถยิงธนูได้ที่ละ ๗ ดอกตรงเป้าหมาย ๗ ทิศ และโมราที่เชี่ยวชาญการผูกหญ้าเป็นเรื่องสำเภายนตร์เล่นได้ทั้งทางบกและทางน้ำ พระอภัยมณีเป่าปี่ให้เหล่าพราหมณ์ฟังเพื่อแสดงฤทธิ์เดชวิชาปี่ที่พระอภัยมณีเรียนมา เมื่อพระอภัยมณีเป่าปี่เสียงปี่ไพเราะจนกล่อมให้พราหมณ์ทั้งสามและศรีสุวรรณหลับไป นางผีเสื้อสมุทรซึ่งกำลังออกหาจับสัตว์กินเป็นอาหารได้ยินเสียงปี่พระอภัยมณีและตามเสียงปี่มาพบพระอภัยมณีเข้าก็หลงรักพระอภัยมณีจับจิตจับใจเป่ามนตร์ไล่ให้พระอภัยมณีหลับและตรงเข้าอุ้มพระอภัยมณีไปไว้ในถ้ำที่อยู่ของตนเองทันทีและแปลงร่างเป็นหญิงงามเพื่อให้พระอภัยมณีไม่กลัวนาง พระอภัยมณีฟื้นขึ้นมาก็รู้ว่าหญิงงามนั้นแท้ที่จริงคือนางยักษ์ที่แปลงกายมา พระอภัยมณีทรงปฏิเสธความรักและเกลี้ยกล่อมให้นางผีเสื้อสมุทรเลิกคิดที่จะอยู่กินกับพระองค์ฉันสามีภรรยา เพราะยักษ์กับคนต่างเผ่าพันธุ์กันจะใช้ชีวิตร่วมกันไม่ได้ นางผีเสื้อสมุทรได้สาบานต่อเทวดาว่าหากวันใดที่นางคิดร้ายต่อพระอภัยมณีขอให้นางตายไปอย่างทันทูษณ์ทรมาน นางขู่พระอภัยมณีว่าถ้าไม่ยอมรักนางจะกินพระอภัยมณีเสีย

ในที่สุดพระอภัยมณีตกลงใช้ชีวิตร่วมกับนางฉันสามีภรรยาแบบจำใจ พระอภัยมณีมีโอรสกับนางผีเสื้อสมุทรองค์หนึ่งคือสินสมุทร สินสมุทรมีร่างกายหน้าตางดงามแบบมนุษย์ แต่มีผมหยิก มีเขี้ยว นัยน์ตาแดง มีพลังกำลังมหาศาลเหมือนยักษ์ พอสินสมุทรอายุได้ ๘ ขวบก็สามารถเปิดปากถ้ำที่นางผีเสื้อสมุทรปิดเพื่อป้องกันมิให้อภัยมณีหนีไปได้ ทุกวันนางผีเสื้อสมุทรจะออกหากินปล่อยให้พระอภัยมณีเลี้ยงดูสินสมุทรตามลำพัง ในช่วงที่นางผีเสื้อสมุทรออกหากินนั้นสินสมุทรก็จะเปิดปากถ้ำออกไปว่ายน้ำเล่น จับปูปลามาเล่น วันหนึ่งไปพบตาเงือกแก่ก็จับมาอวด

พ่อที่ถ้าพระอภัยมณีเกรงว่านางผีเสื้อสมุทรจะทำร้ายลูกที่เปิดปากถ้าออกไปเล่นข้างนอกพยายามห้ามปรามสินสมุทรไม่ให้ทำเช่นนั้น สินสมุทรเห็นพระอภัยกลัวแม่ผิดปกติจึงพยายามคาดคั้นความจริงในที่สุดก็รู้ว่าแม่ตนเองเป็นยักษ์จับพ่อตนเองมาขังไว้จึงคิดหาทางช่วยพ่อให้หนีไปจากนางผีเสื้อสมุทร พอดีตาเจี๊ยกแก่ที่สินสมุทรจับมาจะช่วยออกอุบายพาหนีแต่ขอให้ปล่อยตนไปเป็นอิสระ สินสมุทรและพระอภัยมณียอมรับเงื่อนไขและปล่อยเจี๊ยกแก่ไป พระอภัยมณีทำตามกลอุบายที่เจี๊ยกแก่ให้ไว้ นางผีเสื้อสมุทรฝันร้ายว่าเทวดาเหาะมาทูปตอกนางและควักลูกตานางไป นางเล่าความฝันให้พระอภัยมณีฟัง พระอภัยมณีจึงสร้างอุบายหลอกให้นางไปจำศีลและงดอาหารสามวันเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ นางผีเสื้อสมุทรหลงเชื่อจึงทำตาม ฝ่ายพ่อเจี๊ยกพาภรรยาและลูกสาวมารับพระอภัยมณีและสินสมุทรที่ปากถ้ำในวันที่นางผีเสื้อสมุทรไปจำศีล เจี๊ยกทั้งสามพาพระอภัยมณีและสินสมุทรมุ่งไปหาฤาษีที่เกาะแก้วพิสดารเดินทางทั้งกลางวันและกลางคืนโดยไม่หยุดพัก เพราะเกรงว่านางผีเสื้อสมุทรจะตามมาทัน เมื่อครบสามวันนางผีเสื้อสมุทรกลับมาที่ถ้ำจึงรู้ว่าตนเองถูกหลอก นางถามเส้นทางที่พระอภัยมณีและสินสมุทรหนีไปจากผีทะเลและรีบตามมาทันในวันที่หก สินสมุทรถ่วงเวลาล่อแม่ไว้เพื่อให้พระอภัยมณีหนีขึ้นไปเกาะแก้วพิสดาร นางผีเสื้อสมุทรจึงคิดทำร้ายสินสมุทรเมื่อรู้ว่าสินสมุทรเป็นใจให้พ่อหนีฝ่ายพ่อเจี๊ยกแม่เจี๊ยกถูกนางผีเสื้อสมุทรจับกินเพราะหนีไม่ทัน ส่วนพระอภัยมณีและนางเจี๊ยกหนีขึ้นไปบนหาดทราย พระฤาษีแห่งเกาะแก้วพิสดารออกมาช่วยพระอภัยมณีและนางเจี๊ยก ขอร้องให้นางผีเสื้อสมุทรกลับไป แต่นางไม่ยอมกลับซ้ำยังต่อว่าพระฤาษีเป็นผู้ทรยศแต่มายุ่งเกี่ยวกับทางโลก พระฤาษีจึงขัดทรายเสกขับไล่นางไป นางยักษ์ได้รับความเจ็บปวดจนอกแตกตาย พระฤาษีเมตตาให้นางเจี๊ยกพักอยู่ที่เวียงน้ำแข็งเกาะแก้วพิสดารหลังเขา พระอภัยมณีปลอบใจนางและเกี่ยวนางเจี๊ยกจนได้นางเจี๊ยกเป็นภรรยา จากนั้นพระอภัยมณีสวามิภักดิ์เพื่อออกติดตามหาพระอนุชาคือศรีสุวรรณและผาเงา นางเจี๊ยกไว้กับพระฤาษี ต่อมานางเจี๊ยกได้ให้กำเนิดบุตรชายซึ่งเป็นสายเลือดของพระอภัยมณี พระฤาษีตั้งชื่อให้ว่า สุตสาคร เรื่องราวต่อไปก็จะเป็นการตามหากันทั้งพระอภัยมณีตามหาศรีสุวรรณและสุตสาครตามหาพระบิดาคือพระอภัยมณี เรื่องราวเข้มข้นไปด้วยจินตนาการที่สุนทรภู่ได้แต่งขึ้น ซึ่งแสดงถึงความเป็นอัจฉริยะแห่งการจินตนาการของสุนทรภู่ ยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือน

แบบฝึกหัด ชุดที่ ๑๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนย่อความนิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอน
พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ให้ถูกต้อง

ย่อนิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ จาก หนังสือเรียน
ภาษาไทย ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หน้า.....ถึง. ความว่า....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. วรรณคดีสโมสรยกย่องให้นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี เป็นยอดของงานเขียนประเภทใด
 - ก. กลอนบทละคร
 - ข. กลอนนิทาน
 - ค. กลอนนิราศ
 - ง. กลอนเสภา
๒. ชีวิตของสุนทรภู่ รุ่งเรืองที่สุดในสมัยรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ ๑
 - ข. รัชกาลที่ ๒
 - ค. รัชกาลที่ ๓
 - ง. รัชกาลที่ ๔
๓. กลอนที่สุนทรภู่มีลักษณะโดดเด่นที่สุดในเรื่องใด
 - ก. การแทรกคติธรรม
 - ข. การเล่นเสียง
 - ค. มีสัมผัสในทุกวรรค
 - ง. ขึ้นต้นด้วยวรรครับเสมอ
๔. ทำไมพระอภัยมณีจึงยอมเป็นพระสวามีของนางผีเสื้อสมุทร
 - ก. นางใช้กำลังบังคับขู่เข็ญ
 - ข. นางใช้เล่ห์กลลวงพระอภัยมณี
 - ค. พระอภัยมณีหมดหนทางไป
 - ง. ไม่อยากเป็นอาหารของนาง
๕. พระอภัยมณีใช้สิ่งใดในการแก้ปัญหาทุกครั้ง
 - ก. ใช้เล่ห์กล
 - ข. ใช้กำลังความสามารถ
 - ค. ใช้รูปร่างหน้าตา
 - ง. ใช้วาทศิลป์
๖. สิ่งใดที่สินสมุทรถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากแม่
 - ก. หน้าตาหล่อเหลา
 - ข. มีพลังกำลังมาก
 - ค. ผิวพรรณขาวนวล
 - ง. ตาแดงมีเขี้ยว
๗. บทวิเคราะห์เรื่อง “ นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ” ข้อใดมีความสำคัญน้อยที่สุด
 - ก. ความรัก
 - ข. การใช้ชีวิตคู่
 - ค. ความผูกพันระหว่างแม่กับลูก
 - ง. ความเห็นแก่ตัว
๘. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ให้ข้อคิดในเรื่องใด
 - ก. รักแบบจำใจยอมไม่จริง
 - ข. ความผูกพันระหว่างบิดากับบุตร
 - ค. ความผูกพันระหว่างมารดา
 - ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก
๙. ความเชื่อในเรื่องใดที่ยังคงมีอยู่สังคมยุคปัจจุบัน
 - ก. ผีเสื้อสมุทรมีจริง
 - ข. เงือกน้ำมีจริง
 - ค. เกาะแก้วพิสดารมีจริง
 - ง. ความเชื่อในเรื่องทำนายฝัน
๑๐. คำกลอนตอนใดมีความหมายตัดพ้อต่อว่า

๑๘. จากข้อ ๑๗ ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. พระอภัยมณีเลี้ยงดูบุตรเอง ข. นางผีเสื้อสมุทรเลี้ยงดูบุตรเอง
ค. นางผีเสื้อสมุทรรักสามีมากกว่าลูก ง. สีนสมุทรรักบิดามากกว่า

๑๙. ใครอาสาเป็นผู้ช่วยให้พระอภัยมณีและสินสมุทรหนี

- ก. เจือกสาว ข. เจือกเต่า
ค. หนีเอง ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก

๒๐. จากเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก. รักแบบจำใจยอมไม่จริง ข. ความผูกพันระหว่างบิดากับบุตร
ค. ความผูกพันระหว่างมารดา ง. ข้อ ๑ และ ๒ ถูก

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. มีความสนใจใฝ่เรียนรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียน อย่างดี ตลอดเวลาที่เรียน กล้าซักถามข้อสงสัย รู้จัก ประยุกต์องค์ความรู้	มีความสนใจ ตั้งใจเรียน ในระดับดี ขาดสมาธิใน การเรียนบ้างในบางเวลา	ไม่สนใจ ไม่ค่อยตั้งใจ เรียน ไม่ใส่ใจและไม่มี สมาธิในการเรียน หรือ มีน้อยมาก
๒. มีความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับมอบหมายทุก อย่างเสร็จเรียบร้อยดี	ตั้งใจทำงาน พยายามทำ ใบงานที่มอบหมายให้ บางส่วน	ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่ พยายามทำใบงานที่ มอบหมายให้
๓. นิยมไทยใช้ของไทย	แสดงความภาคภูมิใจต่อ ภาษาและท้องถิ่นของ ตนเองอย่างมาก ร่วม อนุรักษ์และปกป้องสมบัติ ส่วนรวมเป็นอย่างดี	แสดงความภาคภูมิใจต่อ ภาษาและท้องถิ่นตนเอง ปานกลาง ร่วมอนุรักษ์ และปกป้องสมบัติ ส่วนรวม	แสดงความภาคภูมิใจ ต่อภาษาและท้องถิ่น ตนเองน้อย ไม่ค่อย สนใจร่วมอนุรักษ์และ ปกป้องสมบัติส่วนรวม
๔. ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน สมาชิกในกลุ่มอย่างดี ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่มดี	ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน สมาชิกในกลุ่มบางส่วน ร่วมปฏิบัติงานในกลุ่ม เป็นส่วนใหญ่	ไม่ให้ความร่วมมือใน การทำงานกิจกรรมกลุ่มกับ เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ไม่ พยายามปฏิบัติตาม หน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่ม
๕. ประหยัดและอยู่อย่างพอเพียง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน อย่างประหยัดและคุ้มค่าใช้ ของดีราคาถูก	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนอย่างประหยัดและ คุ้มค่าใช้ของดีราคา ค่อนข้างแพง	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ เรียนไม่ค่อยรู้จัก ประหยัดและไม่ค่อย คุ้มค่าใช้ของดีราคา ค่อนข้างแพง

